

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 27.9.2000
KOM(2000) 582 endelig

2000/0243 (CNS)

Forslag til

RÅDETS FORORDNING

**om gennemførelse af konkurrencereglerne i traktatens artikel 81 og 82 og om ændring af forordning (EØF) nr. 1017/68, (EØF) nr. 2988/74, (EØF) nr. 4056/86 og (EØF) nr. 3975/87
(gennemførelsesforordning til traktatens artikel 81 og 82)**

(fremsat af Kommissionen)

BEGRUNDELSE

I. GENERELT

A. Baggrund

Fællesskabets konkurrenceregler blev fastlagt i den oprindelige traktat af 1957. Artikel 81 indeholder reglerne for konkurrencebegrænsende aftaler, vedtagelser og samordnet praksis, mens artikel 82 vedrører misbrug af dominans.

I 1962 vedtog Rådet forordning nr. 17, der indeholder procedurereglerne for anvendelse af artikel 81 og 82. Disse regler er i den forløbne tid blevet anvendt uden væsentlige ændringer. Forordning nr. 17 byggede på følgende to principper: forbuddet i artikel 81, stk. 1, var direkte anvendeligt, og konkurrencebegrænsende aftaler og praksis skulle anmeldes på forhånd for at kunne fritages efter artikel 81, stk. 3. Mens både Kommissionen og de nationale domstole og konkurrencemyndigheder kunne anvende artikel 81, stk. 1, havde kun Kommissionen beføjelse til at anvende artikel 81, stk. 3. Forordning nr. 17 indebar således en stærkt centraliseret godkendelsesordning for alle konkurrencebegrænsende aftaler, der skulle fritages. Til gengæld har artikel 82 altid været håndhævet parallelt af både Kommissionen og de nationale domstole og konkurrencemyndigheder.

Denne ordning var velegnet, dengang Fællesskabet bestod af seks medlemsstater med en beskeden konkurrencekultur. Den gav mulighed for udbygning af Fællesskabets konkurrenceregler og en ensartet anvendelse heraf overalt i Fællesskabet. Forholdene i dag er dog helt anderledes. Den Europæiske Union omfatter nu 15 medlemsstater med vidt integrerede markeder, 380 millioner indbyggere og 11 officielle sprog. Der er i medlemsstaterne oprettet nationale konkurrencemyndigheder og indført national konkurrencelovgivning, som i mange tilfælde afspejler artikel 81 og 82.

I denne nye situation indebærer den nuværende ordning to store ulemper. For det første sikrer den ikke længere nogen effektiv beskyttelse af konkurrencen. Kommissionens eneret til at anvende artikel 81, stk. 3, er en betydelig hæmsko for de nationale konkurrencemyndigheders og domstoles effektive anvendelse af reglerne, og i et stort fællesskab kan Kommissionen ikke alene bære ansvaret for at håndhæve konkurrencereglerne overalt i EU. Anmeldelsessystemet er heller ikke længere noget effektivt redskab til beskyttelse af konkurrencen. Det afslører kun i sjældne tilfælde sager, der udgør en reel trussel mod konkurrencen, og forhindrer i virkeligheden, at Kommissionens ressourcer udnyttes til afsløring og sanktionering af alvorlige overtrædelser.

For det andet pålægger den gældende ordning erhvervslivet alt for store byrder, fordi den øger virksomhedernes administrationsomkostninger og forhindrer dem i at gennemføre deres aftaler, hvis ikke de er anmeldt til Kommissionen, selv om betingelserne i artikel 81, stk. 3 er opfyldt. Dette er især en ulempe for SMV, der kan komme til at stå dårligere i konkurrencen end større virksomheder på grund af anmeldelsesomkostningerne og - hvis de ikke indgiver anmeldelse - vanskelighederne ved at gennemføre deres aftaler.

Udsigterne til udvidelse af Fællesskabet gør det endnu mere presserende at revidere forordning nr. 17. Det er nu sandsynligt, at EU vil komme til at bestå af 25 eller endda

flere medlemsstater. Et anmeldelsessystem med en enkelt administrativ myndigheds forudgående godkendelse bliver fuldstændig uholdbart i et udvidet fællesskab, fordi der i så fald kunne blive tusindvis af aftaler, der skulle godkendes administrativt for at kunne håndhæves. Direkte anvendelse af artikel 81, stk. 3, sikrer, at aftaler, der opfylder betingelserne i denne bestemmelse, kan håndhæves uden en administrativ myndigheds medvirken.

B. Hvidbogen og konsultationsproceduren

For at forberede Fællesskabets konkurrenceret på de kommende års udfordringer indledte Kommissionen reformprocessen i 1999 med vedtagelse og offentliggørelse af en hvidbog om modernisering af gennemførelsesbestemmelserne til EF-traktatens artikel 81 og 82.

Hvidbogen gennemgår en række forskellige reformløsninger og foreslår, at der indføres et helt nyt håndhævelsessystem, der benævnes en "direkte anvendelig undtagelsesordning". I en sådan ordning er såvel forbudsbestemmelsen i artikel 81, stk. 1, og fritagelsesbestemmelsen i artikel 81, stk. 3, direkte anvendelige, hvilket betyder, at Kommissionen og de nationale konkurrencemyndigheder og domstole kan anvende artikel 81, stk. 3, i alle procedurer, hvor de skal anvende forbuddet i artikel 81, stk. 1, der allerede er direkte anvendeligt.

Hvidbogen blev vedtaget den 28. april 1999, og interesserede parter blev opfordret til at fremsætte bemærkninger inden den 30. september 1999. Europa-Parlamentet tilrettelagde en offentlig høring den 22. september 1999 og vedtog en beslutning den 18. januar 2000. Det Økonomiske og Sociale Udvalg afgav udtalelse den 8. december 1999. Kommissionen har modtaget og nøje gennemgået henvendelser fra alle medlemsstaterne og over 100 interesserede parter, herunder EFTA-landene, EFTA-Tilsynsmyndigheden og konkurrencemyndighederne i Estland, Ungarn og Tjekkiet. En arbejdsgruppe bestående af tjenestemænd i Kommissionen og eksperter fra de nationale konkurrencemyndigheder har drøftet hvidbogens indhold på en række møder.

Europa-Parlamentet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg støtter Kommissionens forslag, men understreger, at det er vigtigt, at Fællesskabets konkurrenceregler anvendes på ensartet måde under en ordning med parallel kompetence, og at der opretholdes en tilstrækkelig retssikkerhed.

Virksomheder og advokater indtager forskellige standpunkter: Mange betragter Kommissionens forslag som et mere effektivt og mindre bureaukratisk alternativ til den nuværende ordning, der af næsten alle anses for utilfredsstillende. Mange understreger dog også, at det er nødvendigt at sikre, at reformen ikke fører til en uensartet anvendelse og nationalisering af Fællesskabets konkurrenceregler, og ikke formindsker virksomhedernes retssikkerhed.

Forslaget til en ny forordning er i dets hovedbestanddele baseret på hvidbogen, idet der dog er taget behørigt hensyn til de væsentligste spørgsmål, der blev rejst under høringen. Hvidbogen rejste spørgsmålet om en inddragelse af alle produktions joint ventures under fusionskontrolforordningen (jf. pkt. 79-81). Dette spørgsmål vil blive genstand for yderligere undersøgelser i forbindelse med det forestående arbejde vedrørende en revision af fusionskontrolforordning.

II. FORSLAG TIL EN NY RÅDSFORORDNING

A. Emne

Forslaget går ud på at revidere gennemførelsesbestemmelserne til EF-traktatens artikel 81 og 82, dvs. forordning nr. 17 og de tilsvarende transportforordninger. Der foreslås indført en ny, direkte anvendelig undtagelsesordning. Under en sådan ordning kan både forbuddet i artikel 81, stk. 1, og fritagelsen i artikel 81, stk. 3, anvendes direkte, ikke blot af Kommissionen, men også af de nationale domstole og konkurrencemyndigheder. Aftaler er lovlige eller ugyldige afhængigt af, om betingelserne i artikel 81, stk. 3, er opfyldt eller ej. Der kræves ingen godkendelsesbeslutning for at håndhæve aftaler, der opfylder artikel 81 som helhed. Denne ordning gælder allerede for EF-traktatens artikel 82.

B. Retsgrundlag

Retsgrundlaget for det foreliggende forslag er EF-traktatens artikel 83, som giver Rådet bemyndigelse til at udstede de fornødne forordninger eller direktiver om anvendelsen af principperne i artikel 81 og 82. Artikel 83, stk. 2, indeholder en liste, som dog ikke er udtømmende, over de elementer, som især bør indgå i de gennemførelsesbestemmelser, der udstedes på dette grundlag.

Retsgrundlaget i artikel 83 omfatter anvendelsen af artikel 81 og 82 generelt, og er ikke begrænset til bestemte beslutningstageres anvendelse af reglerne. Inden for rammerne af traktatens generelle principper har fællesskabslovgiver derfor beføjelse til at fastlægge regler for andre myndigheders anvendelse af artikel 81 og 82 end fællesskabsinstitutionernes og for samspillet mellem de forskellige beslutningstagere. Forslaget til forordning indeholder derfor en række bestemmelser, som de nationale konkurrencemyndigheder og/eller domstole skal overholde, når de anvender artikel 81 og 82, og bestemmelser om deres indbyrdes samarbejde og deres samarbejde med Kommissionen.

I artikel 83, stk. 2, litra b), er det udtrykkeligt fastsat, at fællesskabslovgiver skal fastlægge de nærmere retningslinjer for anvendelsen af artikel 81, stk. 3, under hensyntagen til nødvendigheden af dels at sikre et effektivt tilsyn, dels at forenkle den administrative kontrol mest muligt. Retsgrundlaget i artikel 83 pålægger derved fællesskabslovgiver at udfylde et hul i artikel 81. Hvis man ser bort fra artikel 81, stk. 2, er artikel 81 opdelt i en forbudsbestemmelse (artikel 81, stk. 1) og en bestemmelse, som indeholder de betingelser, der skal være opfyldt, for at forbudsbestemmelsen ikke finder anvendelse (artikel 81, stk. 3). Den indeholder dog ingen bestemmelser om, ved hvilken procedure forbuddet kan gøres uanvendeligt og af hvem. Udtrykket "kan erklæres uanvendelig" betegner nemlig ikke nogen bestemt procedure i modsætning til udtrykket "Kommissionen tillader", der anvendes i EKSF-traktaten (jf. EKSF-traktatens artikel 65).

Forordning nr. 17 gav Kommissionen enekompetence til at anvende artikel 81, stk. 3, som led i en administrativ procedure, der tog sigte på en godkendelsesbeslutning. Artikel 81, stk. 3, er dog velegnet til direkte anvendelse, for selv om den har et vist fortolkningsmæssigt spillerum, indebærer den ingen skønsmæssige beføjelser, der kun kan udøves af en administrativ myndighed. Et begrænset fortolkningsmæssigt spillerum gør ikke en traktatbestemmelse uegnet til direkte anvendelse, hvilket

fremgår af retspraksis med hensyn til for eksempel artikel 81, stk. 1, og artikel 82, der allerede anvendes direkte af de nationale domstole.

Der er intet i traktaten, der strider mod denne konklusion. Udtrykket "at forenkle den administrative kontrol mest muligt" i artikel 83, stk. 2, litra b), pålægger ganske vist den lovgivende myndighed at tilstræbe et minimum af bureaukrati, men udelukker ikke, at domstolene i lighed med de administrative myndigheder kan anvende artikel 81, stk. 3. Fællesskabslovgiver kan i henhold til beføjelserne i artikel 83 vælge en gennemførelsesordning, der er baseret på direkte anvendelse af artikel 81, stk. 3.

I artikel 83, stk. 2, litra e), er det fastsat, at fællesskabslovgiver også har beføjelse til at bestemme forholdet mellem den nationale lovgivning og Fællesskabets konkurrenceregler. Forordning nr. 17 regulerede ikke dette forhold, hvilket har medført langvarige drøftelser og retsusikkerhed. Domstolen har kunnet klarlægge nogle af de pågældende spørgsmål ved at anvende princippet om fællesskabsrettens forrang for national ret. Henset navnlig til artikel 81's særlige kendetegn, omfattede de løsninger, man fandt på dette grundlag, dog ikke alle de tilfælde, hvor der kan opstå konflikter. Desuden er der risiko for, at overgangen til en ny gennemførelsesordning genåbner debatten og skaber ny retsusikkerhed med hensyn til dette grundlæggende spørgsmål. Forslaget til forordning indeholder derfor en bestemmelse, der regulerer forholdet mellem Fællesskabets konkurrenceret og de nationale retssystemer.

Endelig er artikel 83 også det rette retsgrundlag for anvendelsen af artikel 81 og 82 på transportsektoren. Dette stod endnu ikke klart, da forordning (EØF) nr. 1017/68 blev vedtaget med et dobbelt retsgrundlag (tidligere artikel 75 og 87, nu artikel 71 og 83). Domstolen har dog senere fastslået, at Fællesskabets konkurrenceregler fuldt ud finder anvendelse på transportsektoren¹. Med artikel 83 som retsgrundlag kan fællesskabslovgiver derfor fastsætte, at anvendelsen af artikel 81 og 82 på aftaler og vedtagelser, der for øjeblikket falder ind under forordning (EØF) nr. 1017/68, er omfattet af den foreslåede forordning. Det samme gælder anvendelsen af artikel 81 og 82 på søtransport, der for øjeblikket reguleres ved forordning (EØF) nr. 4056/86. Sidstnævnte forordning, der ganske vist blev vedtaget senere end Domstolens ovennævnte retspraksis, blev af Rådet også baseret på den tidligere artikel 84, stk. 2 (nu artikel 80, stk. 2) på grund af forordningens artikel 9 vedrørende forbindelser med tredjelande, i modsætning til Kommissionens forslag, der kun var baseret på artikel 87 (nu artikel 83). Rådets og Kommissionens divergerende synspunkter behøver ikke at afklaret i nærværende sammenhæng, eftersom forslaget til forordning ikke berører artikel 9 i forordning (EØF) nr. 4056/86.

C. Den foreslåede ordnings karakteristika

1. Mere effektiv beskyttelse af konkurrencen

Forslaget tager sigte på at forbedre beskyttelsen af konkurrencen i Fællesskabet på følgende tre måder.

---

¹ Jf. de forenede sager 209-213/84, *Nouvelles Frontières*, Sml. 1986, s. 1425 og sag 66/86, *Ahmed Saeed*, Sml. 1989, s. 803.

a) Flere håndhævende myndigheder

Den foreslåede ordning vil medføre øget håndhævelse af Fællesskabets konkurrenceregler, da det ikke kun er Kommissionen, men også de nationale konkurrencemyndigheder og domstole, der kan anvende artikel 81 og 82 fuldt ud.

De nationale konkurrencemyndigheder, der er oprettet i alle medlemsstater, er generelt godt rustede til at behandle sager i henhold til Fællesskabets konkurrenceret. De har normalt de nødvendige ressourcer og er tæt på markederne.

Hvad ansøgerlandene angår, er der allerede gjort betydelige fremskridt med hensyn til oprettelse af nationale konkurrencemyndigheder. Selv om de måske ikke alle i begyndelsen har tilstrækkelige midler til at sikre en effektiv beskyttelse af konkurrencen, vil den foreslåede reform give Kommissionen mulighed for at fremme håndhævelsen i disse dele af det udvidede fællesskab. Den foreslåede afskaffelse af anmeldelses- og fritagelsessystemet sikrer, at alle tilgængelige ressourcer kan udnyttes til en effektiv beskyttelse af konkurrencen.

Det er et af kerneelementerne i Kommissionens forslag, at Kommissionen og de nationale konkurrencemyndigheder skal danne et netværk og arbejde nært sammen om anvendelsen af artikel 81 og 82. Netværket vil skabe en infrastruktur for gensidig udveksling af oplysninger, herunder fortrolige oplysninger, og gensidig bistand og derved i betydelig grad forbedre de enkelte deltageres muligheder for effektivt at håndhæve artikel 81 og 82. Netværket vil også sikre en effektiv fordeling af sagerne efter det princip, at sagerne bør behandles af den myndighed, der har de bedste forudsætninger.

De nationale domstole vil også spille en vigtig, og større, rolle ved håndhævelsen af Fællesskabets konkurrenceregler. I modsætning til de nationale myndigheder eller Kommissionen, der handler i den offentlige interesse, er det de nationale domstoles opgave at beskytte privatpersoners rettigheder. De kan ikende skadeserstatning og træffe afgørelse vedrørende kontraktforhold. Deres arbejde er et nødvendigt supplement til de offentlige myndigheders.

Kommissionens forslag tager sigte på at fremme håndhævelsen af privatpersoners rettigheder gennem de nationale domstole. Både artikel 81, stk. 1, og artikel 81, stk. 3, giver privatpersoner rettigheder, som de nationale domstole bør beskytte. Den nuværende fordeling af beføjelserne efter artikel 81 er ikke i overensstemmelse med den vigtige rolle, som de nationale domstole spiller i forbindelse med håndhævelsen af fællesskabsretten i almindelighed. Under den nuværende godkendelsesordning efter forordning nr. 17 og Kommissionens enekompetence til at anvende artikel 81, stk. 3, er det meget vanskeligt for de nationale domstole at anvende artikel 81, stk. 1. Det er ikke noget gyldigt argument mod reformen, at fjernelsen af denne hindring kan medføre mere anvendelse af artikel 81 og dermed øge de nationale domstoles arbejdsbyrde. Sådanne betragtninger bør ikke hindre gennemførelsen af en reform, der tager sigte på at styrke håndhævelsen af reglerne og forbedre beskyttelsen af privatpersoners rettigheder.

b) Skærpelse af Kommissionens indsats

Den anden måde, hvorpå forslaget vil forbedre beskyttelsen af konkurrencen, er at give Kommissionen mulighed for at koncentrere sig om afsløring af de alvorligste

overtrædelser. Erfaringerne i de sidste tiår har vist, at Kommissionen ikke bliver gjort opmærksom på alvorlige overtrædelser af konkurrencereglerne gennem anmeldelserne. Behandlingen af et stort antal anmeldelser forhindrer Kommissionen i at koncentrere sig om at afsløre og forfølge de alvorligste overtrædelser, såsom karteller, markedsafskærmning og misbrug af dominans. Under den foreslåede ordning, hvor anmeldelses- og godkendelsessystemet afskaffes, vil Kommissionen kunne koncentrere sig om klager og procedurer på eget initiativ, der fører til forbudsbeslutninger, i stedet for at fastslå, hvad der ikke er forbudt. Kommissionen har til hensigt at udsende en meddelelse om behandlingen af klager og dermed yde vejledning til potentielle klagere. Meddelelsen vil blandt andet angive en frist, inden for hvilken Kommissionen skal underrette klageren om, hvorvidt den har til hensigt at behandle hans klage eller ej.

c) Udvidelse af Kommissionens undersøgelsesbeføjelser

For at sikre en effektiv beskyttelse af konkurrencen, må Kommissionen også have tilstrækkelige og effektive undersøgelsesbeføjelser. Efter den eksisterende forordning nr. 17 kan Kommissionen gennemføre kontrolundersøgelser i virksomhedernes lokaler og fremsætte skriftlige begæringer om oplysninger. Den kan pålægge virksomhederne bøder for overtrædelse af materielle regler og procedureregler og pålægge dem tvangsbøder.

Der er behov for tre overordnede forbedringer af den nuværende ordning for at sikre en mere effektiv anvendelse af artikel 81 og 82.

For det første bør reglerne om udstedelse af nationale retskendelser, når en virksomhed modsætter sig en kontrolundersøgelse, kodificeres. Dette vil klargøre de nationale domstoles indgriben inden for de rammer, der er fastlagt af EF-domstolen.

For det andet er det nødvendigt at tilpasse de beføjelser, som Kommissionens tjenestemænd har i forbindelse med kontrolundersøgelserne: De bør kunne ransage private hjem, hvis det må formodes, at forretningspapirer opbevares dér, dog på betingelse af, at der foreligger en retskendelse. Både de nationale konkurrencemyndigheders og Kommissionens erfaringer viser, at belastende dokumenter stadig hyppigere opbevares og afsløres i private hjem. Kommissionens befuldmægtige repræsentanter bør også kunne forsegle skabe eller kontorer for at sikre, at dokumenter ikke fjernes eller destrueres. Endelig bør de have ret til at stille mundtlige spørgsmål, der er relevante for kontrolundersøgelsen.

For det tredje skal bøderne for overtrædelse af procedurereglerne og tvangsbøderne, der i 60'erne blev fastsat til bestemte beløb, forhøjes. En procentvis andel af omsætningen forekommer mere hensigtsmæssig.

2. *Mere ensartede konkurrencevilkår*

Konkurrencereglerne har direkte indvirkning på virksomhedernes kommercielle aktiviteter, da virksomhederne skal tilpasse sig de gældende normer på et givet område. For virksomheder, der opererer på tværs af grænserne, er det derfor vigtigt, at der er lige konkurrencevilkår overalt i EU, således at de kan udnytte fordelene ved det indre marked fuldt ud.

Det foreliggende forslag vil skabe lige konkurrencevilkår i to henseender. For det første vil Fællesskabets konkurrenceregler blive anvendt i flere tilfælde, hvorved man begrænser de muligheder for uoverensstemmelser, som forskellene i nationale konkurrencelovgivninger medfører. For det andet vil en række foranstaltninger sikre, at artikel 81 og 82 anvendes på en ensartet måde af de forskellige beslutningstagere, der er involveret i deres anvendelse.

a) Øget anvendelse af Fællesskabets konkurrenceregler

Under den nuværende ordning kan en række forskellige nationale konkurrencelovgivninger og Fællesskabets konkurrenceregler anvendes samtidig på samme transaktion, når en aftale eller praksis kan påvirke handelen mellem medlemsstater. Anvendelsen af de nationale regler begrænses kun af princippet om fællesskabsrettens forrang.

Flere medlemsstaters konkurrencelovgivninger er opbygget på grundlag af artikel 81 og 82. Der er dog ikke foretaget nogen formel harmonisering, og der er fortsat forskelle i henseende til såvel regler som praksis, hvilket kan medføre, at aftaler og praksis, der påvirker handelen mellem medlemsstater, behandles forskelligt.

For at sikre lige konkurrencevilkår for virksomheder med grænseoverskridende aftaler eller praksis er det nødvendigt at regulere forholdet mellem national ret og fællesskabsret som omhandlet i EF-traktatens artikel 83, stk. 2, litra e). I overensstemmelse hermed er det i artikel 3 i forslaget til forordning fastsat, at det kun er Fællesskabets konkurrenceregler, der finder anvendelse, når en aftale, vedtagelse eller samordnet praksis, som omhandlet i artikel 81, eller misbrug af dominans, som omhandlet i artikel 82, kan påvirke handelen mellem medlemsstater. Denne bestemmelse sikrer på en enkel og effektiv måde, at alle grænseoverskridende transaktioner er undergivet et enkelt sæt retsregler.

Forslaget skaber ikke blot lige konkurrencevilkår overalt i EU, men fremmer også en effektiv fordeling af sagerne inden for konkurrencemyndighedernes netværk, inden for hvilket det er målet, at sagerne skal behandles af den myndighed, der har de bedste forudsætninger herfor. I flere medlemsstater er konkurrencemyndigheden forpligtet til at vedtage en formel beslutning, når først den har fået en sag forelagt. Sådanne forpligtelser kan forhindre, at sagerne omfordeles til en myndighed, der har bedre forudsætninger for at behandle dem. For at løse dette problem i forbindelse med anvendelsen af artikel 81 og 82 tillader forslaget til forordning en konkurrencemyndighed at indstille en procedure eller afvise en klage med den begrundelse, at en anden konkurrencemyndighed behandler eller har behandlet sagen. Denne bestemmelses anvendelsesområde er dog begrænset til Fællesskabets konkurrenceregler. Forordningsforslagets artikel 3 sikrer, at en effektiv fordeling af sagerne ikke hindres af, at der samtidig anvendes nationale lovgivninger, hvorefter en national konkurrencemyndighed er forpligtet til at træffe en formel beslutning. Parallel anvendelse af medlemsstaternes og Fællesskabets konkurrenceregler bør undgås, fordi det medfører unødvendige parallelle procedurer.

b) Ensartet anvendelse af Fællesskabets konkurrenceregler

Anvendelse af de samme regler og den samme politik vil i sig selv fremme ensartetheden inden for det indre marked. De nationale konkurrencemyndigheders og domstoles anvendelse af artikel 81 og 82 vil være underlagt Fællesskabets

gruppefritagelsesforordninger, der skaber retssikkerhed for bestemte aftalekategorier. Yderligere vejledning vil følge af retningslinjer vedtaget af Kommissionen.

De nationale konkurrencemyndigheders og domstoles anvendelse af konkurrence-reglerne vil også finde sted i lyset af EF-domstolens og Førsteinstansrettens retspraksis samt Kommissionens administrative praksis. Med hensyn til sidstnævnte forpligter forordningsforslagets artikel 16 de nationale konkurrencemyndigheder og domstole til at bestræbe sig på ikke at handle i strid med en kommissionsbeslutning.

At der bliver flere beslutningstagere, betyder også, at der vil opstå mere retspraksis og administrativ praksis, som yderligere vil klarlægge anvendelsesområdet for Fællesskabets konkurrenceregler.

Endvidere skal en række yderligere instrumenter sikre en ensartet anvendelse af artikel 81 og 82.

De nationale domstoles anvendelse af Fællesskabets konkurrenceregler vil være undergivet proceduren for præjudiciel forelæggelse efter EF-traktatens artikel 234. EF-domstolen kommer til at spille samme vigtige rolle for at sikre ensartethed, som den allerede har gjort og fortsat gør på andre fællesskabsretlige områder. Da forslaget tager sigte på at øge de nationale domstoles håndhævelse af privatpersoners rettigheder, kan der i begyndelsen forventes en stigning i antallet af anmodninger efter artikel 234. Det er dog usandsynligt, at der vil ske en væsentlig stigning, da de fleste sager ved nationale domstole forventes at vedrøre områder, hvor indholdet af reglerne er klart fastlagt.

Forordningsforslagets artikel 15 kodificerer Kommissionens nuværende forpligtelse til at samarbejde med de nationale domstole, jf. traktatens artikel 10. Dette samarbejde indebærer, at de nationale domstole har ret til at anmode Kommissionen om at udlevere oplysninger, den er i besiddelse af, eller om en udtalelse om anvendelsen af Fællesskabets konkurrenceregler. Det forventes, at dette samarbejde får større betydning, når de nationale domstole får beføjelse til også at anvende artikel 81, stk. 3.

I artikel 15 foreslås det endvidere, at Kommissionen får beføjelse til på eget initiativ og i Fællesskabets interesse at fremsætte skriftlige eller mundtlige bemærkninger til de nationale domstole. Herved vil Kommissionen kunne bidrage til, at de nationale domstole anvender Fællesskabets konkurrenceregler på en ensartet måde. Det foreslås også, at de nationale konkurrencemyndigheder får beføjelse til at fremsætte mundtlige og skriftlige bemærkninger til domstolene i deres respektive medlemsstater.

Hvad de nationale konkurrencemyndigheder angår, vil oprettelse af et netværk, hvori alle deltagere anvender de samme lovgivninger og fører den samme politik, i høj grad fremme ensartetheden og de lige konkurrencevilkår overalt i det indre marked. Det formelle grundlag for etablering af netværket findes i forordningsforslagets artikel 11, hvor det er fastsat, at de nationale konkurrencemyndigheder og Kommissionen anvender Fællesskabets konkurrenceregler i nært samarbejde. Der vil blive udarbejdet en meddelelse om de nærmere enkeltheder i dette samarbejde. Netværket skal fremme udviklingen af en fælles konkurrencekultur i Fællesskabet.

Desuden indføres der en række formelle procedurer, som skal sikre en ensartet anvendelse, herunder en konsultationsprocedure for visse typer beslutninger, der vedtages af de nationale konkurrencemyndigheder (jf. artikel 11, stk. 4, i

forordningsforslaget). Ifølge denne bestemmelse har de nationale konkurrencemyndigheder pligt til at konsultere Kommissionen, inden de vedtager forbudsbeslutninger, beslutninger om accept af tilsagn og beslutninger om inddragelse af en gruppefritagelse. Alle sådanne beslutninger har direkte konsekvenser for de personer, de er rettet til. Det er derfor vigtigt, at de er i overensstemmelse med netværkets almindelige praksis. I tilfælde af betydelig uenighed inden for netværket, har Kommissionen beføjelse til at overtage en sag fra en national konkurrencemyndighed ved selv at indlede en procedure.

Det er ikke nødvendigt af hensyn til konsistensen at forpligte de nationale konkurrencemyndigheder til at konsultere Kommissionen på forhånd i forbindelse med andre typer beslutninger, såsom afvisning af klager og beslutninger om ikke at gribe ind i en sag. Sådanne beslutninger er kun bindende for den myndighed, der vedtager dem og udelukker ikke, at andre konkurrencemyndigheder kan gribe ind senere, eller at sagen kan indbringes for de nationale domstole.

Hvad Kommissionens beslutninger angår, foreslås det, at den fortsat skal være forpligtet til at høre Det Rådgivende Udvalg for Kartel- og Monopolspørgsmål.

3. *Tilstrækkelig retssikkerhed for virksomhederne og mindre bureaukrati*

Efter den nuværende forordning nr. 17 bliver en aftale eller vedtagelse, der falder ind under artikel 81, stk. 1, kun retsgyldig, dvs. at den kan tvangsfuldbyrdes ved en civil domstol, hvis den anmeldes til Kommissionen, og denne vedtager en fritagelsesbeslutning. I praksis afsluttes de fleste anmeldte sager ved, at Kommissionens tjenestegrene udarbejder en administrativ skrivelse, der ikke er bindende ('comfort letter').

Forslaget til forordning fjerner de bureaukratiske hindringer, der er forbundet med anmeldelses- og godkendelsesproceduren, men opretholder en tilstrækkelig retssikkerhed.

I forslaget til forordning er det især fastsat, at aftaler og vedtagelser, der opfylder betingelserne i artikel 81, stk. 3, er retsgyldige og automatisk kan tvangsfuldbyrdes, uden at der er behov for nogen administrativ beslutning derom. Muligheden for tvangsfuldbyrdelse ved civile domstole er derfor et element i den forbedrede retssikkerhed uafhængigt af administrative foranstaltninger.

Forslaget til forordning fjerner ikke nødvendigheden for virksomhederne af at vurdere, om deres transaktioner er i overensstemmelse med konkurrencereglerne. Efter forordning nr. 17 foretager virksomhederne denne vurdering, når de forbereder en anmeldelse. Forslaget sidestiller anvendelsen af konkurrencereglerne med reglerne på andre retsområder, hvor virksomhederne selv skal sikre sig, at deres adfærd er lovlig.

Virksomhedernes vurdering af deres adfærd på det konkurrenceretlige område lettes af gruppefritagelser og retningslinjer, der klarlægger anvendelsen af reglerne. Som supplement til den igangværende reform forpligter Kommissionen sig til at skærpe sin indsats på dette område. Forordningsforslagets artikel 28 giver Kommissionen en almindelig beføjelse til at udstede gruppefritagelsesforordninger. Denne beføjelse vil sikre, at den kan reagere med fornøden hurtighed på nye udviklinger og skiftende markedsforhold.

På grund af det større antal beslutningstagere, der anvender artikel 81, stk. 3, under den nye ordning, vil rets- og fortolkningspraksis desuden udvikle sig hurtigt på områder, hvor den endnu ikke findes, og dermed automatisk styrke vurderingsgrundlaget.

Kommissionen vil bidrage yderligere til denne udvikling ved fortsat at fastlægge politikken gennem sine beslutninger i konkrete sager. Ud over forbudsbeslutninger er det i forordningsforslaget hjemmel til, at Kommissionen på eget initiativ i sager, hvor det er i Fællesskabets interesse, kan vedtage beslutninger om, at konkurrencereglerne ikke er overtrådt. Ved således at fastlægge sin stilling i en "leading case" vil Kommissionen kunne klargøre reglerne for alle virksomheder i en lignende situation.

Endelig vil Kommissionen være åben over for drøftelser af bestemte sager med virksomhederne, hvor det er hensigtsmæssigt. Den vil især vejlede dem om aftaler, vedtagelser eller samordnet praksis, der giver anledning til et helt nyt fortolkningsproblem, som ikke tidligere har været løst. Kommissionen vil i så henseende offentliggøre en meddelelse med de betingelser, hvorpå den kan udstede begrundede udtalelser. En sådan ordning må dog ikke give virksomhederne ret til at kræve en udtalelse, da dette ville betyde indførelse af en ny form for anmeldelsesordning.

III. SUBSIDIARITET OG PROPORCIONALITET

Af hensyn til det indre marked sikrer forordningsforslaget, at Fællesskabets konkurrenceret anvendes på aftaler og praksis, der kan påvirke handelen mellem medlemsstaterne, og skaber dermed lige konkurrencevilkår overalt i Fællesskabet. Samtidig sikrer forslaget, at disse regler anvendes på det plan, hvor det er mest effektivt. Efter forslaget deler Kommissionen beføjelsen til at anvende artikel 81, stk. 3, med de nationale konkurrencemyndigheder og domstole, som herved får mulighed for at anvende artikel 81 og 82 fuldt ud.

Mulighederne for en effektiv indgriben på nationalt plan udvides betydeligt ved de samarbejdsprocedurer, der er omhandlet i forordningsforslagets artikel 12 og 21, og som giver de nationale konkurrencemyndigheder beføjelse til at udveksle fortrolige oplysninger og bistå hinanden med indhentning af oplysninger. Som følge af markedsintegrationen vil beviser og oplysninger i stadig højere grad befinde sig i flere forskellige medlemsstater. Gennem et øget horisontalt samarbejde vil de nationale konkurrencemyndigheder få større muligheder for at komme i besiddelse af de relevante oplysninger.

Kommissionens forslag er derfor i fuld overensstemmelse med princippet i traktatens artikel 5, hvori det er fastsat, at der bør gribes ind på det niveau, hvor det er mest effektivt. Samtidig med at forslaget tilgodeser Fællesskabets interesse i, at der er lige konkurrencevilkår overalt inden for det indre marked, sikrer det også, at de nationale konkurrencemyndigheder og domstole kan anvende artikel 81 og 82 fuldt ud i alle tilfælde, hvor det er mere effektivt, at der gribes ind på nationalt plan.

Da Kommissionen er den eneste myndighed, der kan gribe ind på tværs af EU's grænser, vil den nødvendigvis fortsat spille en central rolle, når det gælder udviklingen af Fællesskabets konkurrenceret og -politik og dens ensartede anvendelse overalt inden for det indre marked, således at det forhindres, at Fællesskabets konkurrenceret bliver "nationaliseret". Udviklingen og anvendelsen af fællesskabsretten og -politikken

vil dog involvere alle de konkurrencemyndigheder, der håndhæver artikel 81 og 82. Spørgsmål vedrørende konkurrencepolitikken vil blive drøftet inden for netværket.

Forslaget strækker sig ikke ud over det, der er nødvendigt for at nå traktatens mål. Et af disse mål er at skabe et indre marked uden konkurrencefordrejninger. Det egentlige formål med det foreliggende forslag er at forbedre beskyttelsen af konkurrencen og skabe lige vilkår overalt i Fællesskabet.

Forslaget om at udelukke anvendelsen af national konkurrencelovgivning på aftaler og praksis, der påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne, er nødvendigt, for at disse aftaler og denne praksis kan være undergivet et enkelt regelsæt. Dette er væsentligt for at sikre, at konkurrencen inden for det indre marked ikke fordrejes som følge af forskelle i lovgivningerne, og at der kan ske en effektiv sagsfordeling inden for netværket.

En effektiv sagsfordeling gør det også påkrævet, at medlemmerne af netværket underretter hinanden om alle nye sager og udveksler relevante sagsoplysninger. Desuden er det nødvendigt, at de nationale konkurrencemyndigheder konsulterer Kommissionen på forhånd i forbindelse med forbudsbeslutninger, beslutninger om accept af tilsagn og beslutninger om inddragelse af en gruppefritagelse. Forskelle i henseende til disse typer beslutninger ville være til skade for det indre marked og den tilsigtede etablering af lige vilkår overalt i Fællesskabet. Sådanne beslutninger har også betydelige konsekvenser for netværkets fælles konkurrencepolitik. Kommissionen vil inddrage de øvrige medlemmer af netværket i konsultationsprocessen. Det vil blive uddybet nærmere i en meddelelse om samarbejdet mellem konkurrencemyndighederne, hvorledes netværket skal fungere.

Det foreliggende forslag går ud fra, at de nationale konkurrencemyndigheder vil anvende artikel 81 og 82 i overensstemmelse med deres respektive nationale procedureregler. Det er ikke nødvendigt for gennemførelsen af reformen at påbegynde en omfattende harmonisering af de nationale procedureregler. På den anden side må der på fællesskabsplan reguleres et begrænset antal spørgsmål, som har direkte indvirkning på, om det foreslåede system fungerer tilfredsstillende.

Det er først og fremmest nødvendigt at forpligte medlemsstaterne til at bemyndige deres nationale konkurrencemyndigheder til at anvende artikel 81 og 82.

Det er også nødvendigt at fastlægge indholdet i de beslutninger, som de nationale konkurrencemyndigheder kan vedtage i henhold til artikel 81 og 82 (jf. forordningsforslagets artikel 5), for at sikre en fuldstændig og effektiv gennemførelse af den direkte anvendelige undtagelsesordning. Ingen af de konkurrencemyndigheder, der deltager i netværket, bør kunne vedtage retsstiftende fritagelsesbeslutninger i henhold til Fællesskabets konkurrenceregler.

De nationale konkurrencemyndigheders eller Kommissionens beføjelse i henhold til forordningsforslagets artikel 13 til at indstille eller afslutte procedurer med den begrundelse, at et andet af netværkets medlemmer behandler eller har behandlet sagen, er nødvendig for at sikre en effektiv sagsfordeling og ressourceudnyttelse inden for netværket. Det er dog hverken nødvendigt eller hensigtsmæssigt at forpligte andre konkurrencemyndigheder til at indstille eller afslutte deres procedurer. Det er netværkets opgave at sikre i praksis, at ressourcerne udnyttes effektivt.

Forordningsforslaget skaber hjemmel for udveksling af oplysninger og bistand mellem de nationale konkurrencemyndigheder. Et sådant horisontalt samarbejde er nødvendigt, for at de kan anvende artikel 81 og 82 effektivt.

Kommissionens beføjelse til at fremsætte skriftlige og mundtlige bemærkninger i Fællesskabets interesse, når nationale domstole behandler en sag om anvendelse af artikel 81 og 82 (jf. artikel 15) er nødvendig, for at Kommissionen kan bidrage til reglernes ensartede anvendelse. Det ville være en trussel mod det indre marked og ensartetheden i systemet, hvis de nationale domstole anvendte Fællesskabets konkurrenceregler forskelligt. I overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet foreslås det, at Kommissionen og medlemsstaternes konkurrencemyndigheder deler beføjelsen til at fremsætte bemærkninger ved de nationale domstole. Desuden skal bemærkningerne fremsættes i overensstemmelse med de gældende procedureregler i den pågældende medlemsstat. Forslaget tager derfor ikke sigte på at harmonisere de nationale procedureregler ud over at give Kommissionen og de nationale konkurrencemyndigheder beføjelse til at fremsætte bemærkninger på eget initiativ. For at Kommissionen og de nationale konkurrencemyndigheder kan udøve denne nye beføjelse effektivt, må de nationale domstole forpligtes til efter anmodning at udlevere relevante oplysninger om sager, som de behandler, og hvor Kommissionen eller en national konkurrencemyndighed agter at fremsætte eller har besluttet at fremsætte skriftlige eller mundtlige bemærkninger.

IV. FORORDNINGEN, ARTIKEL FOR ARTIKEL

KAPITEL I - PRINCIPPER

Artikel 1 - Direkte anvendelse

I denne artikel fastlægges det almindelige princip for de nye bestemmelser om anvendelse af artikel 81 og 82 uden for gruppefritagelsesforordningernes anvendelsesområde. Ud over forbuddet i artikel 81, stk. 1, og i artikel 82, kan artikel 81, stk. 3, også anvendes direkte.

Ifølge denne bestemmelse er aftaler, vedtagelser eller praksis, som falder ind under artikel 81, stk. 1, og som ikke opfylder betingelserne i artikel 81, stk. 3, forbudt og automatisk uden retsvirkning i overensstemmelse med artikel 81, stk. 1, og artikel 81, stk. 2. Til gengæld er aftaler, vedtagelser og praksis, som falder ind under artikel 81, stk. 1, men som opfylder betingelserne i artikel 81, stk. 3, automatisk gyldige, uden at en myndighed behøver at træffe en forudgående beslutning derom.

I forbindelse med anvendelsen af artikel 81, stk. 1, er alle beslutningstagere, dvs. Kommissionen og de nationale domstole og konkurrencemyndigheder, forpligtede til også at undersøge, om betingelserne i artikel 81, stk. 3, er opfyldt. Herved skal de respektere EF-domstolens og Førsteinstansrettens fortolkning af artikel 81, stk. 3. Desuden bør de tage hensyn til alle andre fortolkningslementer, herunder Kommissionens retningslinjer, meddelelser og beslutninger.

Alle beslutningstagere drager de rette juridiske konsekvenser i overensstemmelse med forordningsforslaget og de relevante procedureregler, når de fastslår, at betingelserne i artikel 81, stk. 3, er opfyldt eller ikke er opfyldt.

Artikel 2 - Bevisbyrde

I denne artikel afklares det, hvilken part der har bevisbyrden for, at betingelserne i artikel 81 er opfyldt. Det bygger på traktatens opdeling mellem forbuddet i artikel 81, stk. 1, og de i artikel 81, stk. 3, fastsatte betingelser for, at dette forbud ikke anvendes. Bestemmelsen er også i overensstemmelse med det princip, der er meget udbredt i medlemsstaternes lovgivning, nemlig at sagens parter hver især skal bevise de elementer, de påberåber sig til deres fordel.

Denne bestemmelse sikrer en rimelig balance mellem parterne. Den part, der påberåber sig artikel 81, stk. 3, er normalt den, der har bedst mulighed for at fremlægge de oplysninger, der er nødvendige for at bevise, at betingelserne i artikel 81, stk. 3, er opfyldt (f.eks. med hensyn til effektivitetsfordele). Det er derfor rimeligt, at denne part har bevisbyrden med hensyn til artikel 81, stk. 3.

Artikel 3 - Forholdet mellem artikel 81 og 82 og medlemsstaternes konkurrenceret

Ifølge denne artikel vil kun Fællesskabets konkurrenceret finde anvendelse, når en aftale eller praksis kan påvirke handelen mellem medlemsstater. De nationale konkurrencemyndigheder, der har beføjelse til at anvende artikel 81 og 82 fuldt ud, vil således anvende fællesskabsretten i alle sager, der påvirker handelen mellem medlemsstater.

Under det nuværende system kan den samme aftale eller adfærd være undergivet både Fællesskabets og flere medlemsstaters konkurrenceret. I overensstemmelse med det princip, som Domstolen fastslog i *Walt Wilhelm*-sagen², nemlig at Fællesskabets konkurrenceret har forrang, kan medlemsstaternes lovgivning kun anvendes, hvis den ikke skader den ensartede anvendelse af Fællesskabets konkurrenceregler overalt inden for det indre marked. Forrangsprincippet løser åbenlyse konflikter til fordel for fællesskabsretten. Det hindrer imidlertid ikke effektivt uoverensstemmelser og forskelle i medlemsstaternes behandling af aftaler og praksis, selv om sådanne aftaler og en sådan praksis måtte påvirke handelen mellem medlemsstater.

På Fællesskabets nuværende udviklingstrin er det vigtigt at sikre, at der er lige konkurrencevilkår overalt i EU, således at virksomhederne kan udnytte alle fordelene ved det indre marked. Som det fremgår af selve indholdet i artikel 81, stk. 3, har mange aftaler positiv indvirkning på den økonomiske velfærd. Det er uforeneligt med et indre marked, at aftaler og praksis, der kan påvirke samhandelen på tværs af grænserne, er undergivet forskellige normer, og at en aftale, der efter fællesskabsretten ville blive anset for uskadelig eller gavnlig, kan forbydes efter national konkurrencelovgivning. For at løse dette problem effektivt, er det nødvendigt at følge den løsning, som Domstolen omtalte i *Walt Wilhelm*-sagen, nemlig at regulere forholdet mellem den nationale lovgivning og Fællesskabets konkurrenceret, som fastsat i EF-traktatens artikel 83, stk. 2, litra e).

Artikel 3 sikrer, at aftaler og praksis, der kan påvirke handelen mellem medlemsstaterne, undersøges på grundlag af et enkelt regelsæt, og fremmer dermed de lige konkurrencevilkår overalt i Fællesskabet. Bestemmelsen fjerner samtidig de omkostninger for såvel konkurrencemyndighederne som virksomhederne, der er forbundet med en parallel anvendelse af fællesskabsretten og de nationale lovgivninger. Den begrænser ikke mulighederne for indgreb på nationalt plan, hvor konkurrencemyndighederne kan anvende

---

² Jf. sag 14/68, *Walt Wilhelm*, Sml. 1969, s. 1.

fællesskabsretten. Erfaringer, der er høstet på nationalt niveau, vil bidrage til udviklingen af Fællesskabets konkurrencepolitik inden for rammerne af netværket.

Artiklen sikrer desuden, at alle sager vedrørende aftaler og praksis, der påvirker handelen mellem medlemsstater, er undergivet samarbejdsprocedurerne i netværket af konkurrencemyndigheder. Det er et af forordningsforslagets hovedformål, at Kommissionen og de nationale konkurrencemyndigheder skal udgøre et netværk, hvori de anvender artikel 81 og 82 i nært samarbejde. Netværket vil omfatte ordninger, der søger at sikre ensartetheden i Fællesskabets konkurrenceret.

Forslaget fjerner risikoen for, at netværket ikke kommer til at fungere tilfredsstillende, fordi Fællesskabets konkurrenceret og medlemsstaternes nationale konkurrencelovgivning anvendes samtidig. Formålet er at sikre en effektiv sagsfordeling, således at en sag generelt behandles af den bedst placerede myndighed. Det ville være vanskeligere at nå dette mål, hvis de nationale myndigheder var forpligtede til at fortsætte behandlingen af sagen efter den nationale konkurrencelovgivning. I flere medlemsstater er konkurrencemyndigheden forpligtet til at vedtage en formel, begrundet beslutning, når den modtager en klage på grundlag af national lovgivning. Sådanne parallelle procedurer bør undgås.

KAPITEL II - KOMPETENCE

Artikel 4 – Kommissionens kompetence

Stk. 1 fastlægger Kommissionens kompetence til at træffe de foranstaltninger, der er omhandlet i forordningen.

Disse foranstaltninger omfatter først og fremmest individuelle beslutninger. Kommissionen har således fortsat selvstændige håndhævelsesbeføjelser, som den ud over til at forfølge overtrædelser vil bruge til at fastlægge sin politik og sikre ensartet anvendelse af Fællesskabets konkurrenceret.

Foranstaltningerne kan også være gruppefritagelsesforordninger. Artikel 28 giver Kommissionen en almindelig kompetence til at vedtage gruppefritagelses-forordninger.

Udstedelse af gruppefritagelsesforordninger er et centralt element i Kommissionens bestræbelser på at sikre en ensartet anvendelse af konkurrencereglerne overalt inden for det indre marked. Sammen med Kommissionens beslutningspraksis udgør de kernen i et sæt fælles gennemførelsesbestemmelser på konkurrenceområdet, der suppleres af Kommissionens retningslinjer. Under den nye ordning, hvor virksomhederne i almindelighed selv skal vurdere, om deres adfærd er i overensstemmelse med reglerne, er disse lovgivningsmæssige rammer af central betydning, når det gælder virksomhedernes retssikkerhed.

Selv om gruppefritagelsesforordningerne indeholder abstrakte regler, skaber de ikke nye retsregler for virksomhederne, men kodificerer og klarlægger fortolkningen af artikel 81, stk. 3. Kommissionen udarbejder dem på grundlag af sine erfaringer fra konkrete sager. I henhold til forordningsforslagets artikel 15 vil den også få forelagt oplysninger om de nationale domstoles anvendelse af artikel 81 og 82 i samtlige medlemsstater. Den vil derfor bedst kunne vide, på hvilke områder det er nødvendigt at udarbejde eller tilpasse gruppefritagelsesforordninger for at holde trit med udviklingen og de hurtigt skiftende markedsforhold. I denne forbindelse samarbejder Kommissionen nært med medlemsstaternes konkurrencemyndigheder.

Da gruppefritagelsesforordninger ikke kan tillade adfærd, der er forbudt efter artikel 81, kan gruppefritagelsen inddrages, hvis det i et konkret tilfælde konstateres, at en aftale, vedtagelse eller samordnet praksis har virkninger, der er uforenelige med artikel 81, stk. 3. Af hensyn til en decentraliseret, men ensartet anvendelse af reglerne er det i forslaget til forordning fastsat, at de nationale konkurrence-myndigheder har beføjelse til at inddrage gruppefritagelsen, hvis det relevante geografiske marked ikke strækker sig videre end den pågældende medlemsstats område (jf. artikel 29, stk. 2). Ved beslutninger af denne art skal Kommissionen dog konsulteres i henhold til artikel 11, stk. 4.

Stk. 2 giver Kommissionen kompetence til at indføre en registreringspligt for visse typer aftaler, vedtagelser eller praksis, der falder ind under artikel 81, stk. 1, og ikke er omfattet af gruppefritagelser. På de betingelser, der er fastsat i dette stykke, kan Kommissionen i en forordning fastlægge de nærmere regler for en sådan pligt og de sanktioner, der kan iværksættes, hvis registreringspligten ikke overholdes.

Artikel 5 - De nationale konkurrencemyndigheders kompetence

Denne artikel fastlægger og afgrænser de nationale konkurrencemyndigheders kompetence til at anvende artikel 81 og 82. Hvis der efter national lovgivning er behov for yderligere foranstaltninger for at nå dette mål, skal medlemsstaterne i henhold til artikel 36 træffe sådanne foranstaltninger inden for en frist, der vil blive nærmere fastsat.

Medlemsstaternes konkurrencemyndigheder skal anvende artikel 81 som helhed, dvs. at de, hver gang de anvender artikel 81, stk. 1, også har beføjelse til at afgøre, om betingelserne i artikel 81, stk. 3, er opfyldt. De anvender også artikel 82.

Hvis der konstateres en overtrædelse af artikel 81 som helhed eller af artikel 82, skal medlemsstaternes konkurrencemyndigheder på grundlag af den foreslåede forordning og de gældende nationale procedureregler sikre, at der pålægges effektive sanktioner for den pågældende adfærd. I stk. 3 opregnes indholdet i de beslutninger, der kan træffes i denne forbindelse. Uanset at forslaget ikke indebærer nogen harmonisering af nationale sanktioner, følger det af grundlæggende fællesskabsretlige principper, at disse sanktioner skal sikre en effektiv håndhævelse.

Hvis en medlemsstats konkurrencemyndighed på grundlag af en klage eller på eget initiativ, fastslår, at en adfærd, ikke er i strid med artikel 81 som helhed eller artikel 82, kan den indstille proceduren, eller afvise klagen ved en beslutning med den begrundelse, at der ikke findes nogen anledning for den til at gribe ind.

Sådanne beslutninger er kun bindende for den besluttende myndighed.

Forordningsforslaget regulerer ikke de virkninger, som de nationale konkurrencemyndigheders øvrige beslutninger får i deres respektive medlemsstater. Dette henhører under national lovgivning. De nationale konkurrencemyndigheders beslutninger har ingen retsvirkninger uden for de respektive medlemsstaters område og er ikke bindende for Kommissionen.

Artikel 6 - De nationale domstoles kompetence

Denne artikel fastlægger de nationale domstoles kompetence med hensyn til artikel 81, stk. 3. Når en domstol anvender artikel 81, stk. 1, har den også beføjelse til at anvende artikel 81, stk. 3. Det er allerede fast retspraksis, at domstolene også kan anvende artikel 81, stk. 1 og 2, og artikel 82.

Hvis en national domstol fastslår, at betingelserne i artikel 81, stk. 3, er opfyldt, skal den fastslå, at aftalen automatisk er gyldig, hvis ikke der fremsættes andre indvendinger. Den skal i så fald lade aftalen blive gennemført og afvise krav om skadeserstatning baseret på den påståede overtrædelse af artikel 81.

Omvendt skal de nationale domstole fastslå, at en aftale eller vedtagelse er helt eller delvis ugyldig i henhold til artikel 81, stk. 2, hvis betingelserne i artikel 81, stk. 3, ikke er opfyldt, og de kan ikende skadeserstatning eller træffe enhver anden afgørelse, der følger af overtrædelsen af artikel 81, stk. 1.

KAPITEL III - KOMMISSIONENS BESLUTNINGER

Artikel 7 – Konstatering og standsning af overtrædelser

Denne artikel svarer til artikel 3 i den nugældende forordning nr. 17 med to undtagelser.

For det første klarlægges det, at Kommissionen er beføjet til at vedtage en beslutning om, at der foreligger en overtrædelse, ikke blot når den kræver en overtrædelse bragt til ophør eller pålægger en bøde, men også når en overtrædelse er ophørt, og den ikke pålægger nogen bøde.

I overensstemmelse med Domstolens retspraksis³ er Kommissionens beføjelse til at vedtage en beslutning om, at der foreligger en overtrædelse, under sådanne omstændigheder dog begrænset til de tilfælde, hvor den har en berettiget interesse deri. Dette kan være tilfældet, hvor der er risiko for, at adressaten gentager overtrædelsen, eller hvor sagen rejser nye fortolknings spørgsmål, hvis afklaring er i den offentlige interesse.

For det andet er Kommissionen beføjet til at pålægge virksomhederne enhver foranstaltning, også af strukturel karakter, der er nødvendige for at bringe overtrædelsen til ophør. Forpligtelser af strukturel karakter kan være nødvendige for at bringe en overtrædelse definitivt til ophør. Dette kan især være tilfældet i forbindelse med visse samarbejdsaftaler og misbrug af en dominerende stilling, hvor det kan være nødvendigt at afhænde visse aktiver.

Artikel 8 - Foreløbige forholdsregler

I henhold til denne artikel kan Kommissionen træffe foreløbige forholdsregler i tilfælde, hvor der er risiko for alvorlig og ubodelig skade på konkurrencen, og hvor der umiddelbart foreligger en overtrædelse. Det er endvidere fastsat, at de foreløbige forholdsregler vedtages for en maksimumsperiode på et år med mulighed for forlængelse.

Kommissionen handler i den offentlige interesse og ikke i de enkelte virksomheders. Det er derfor hensigtsmæssigt at sikre, at Kommissionen kun har pligt til at træffe foreløbige forholdsregler i tilfælde, hvor der er risiko for alvorlig og ubodelig skade på konkurrencen. Virksomhederne kan altid henvende sig til de nationale domstole, hvis opgave det er at beskytte privatpersoners rettigheder.

Artikel 9 - Tilsagn

Stk. 1 indfører et nyt instrument, der giver Kommissionen beføjelse til ved en beslutning at acceptere virksomhedernes tilsagn i forbindelse med en procedure, hvor Kommissionen agter at vedtage en beslutning om, at en overtrædelse skal bringes til ophør. Sådanne beslutninger

---

³ Jf. sag 7/82, GVL, Sml. 1983, s. 483.

udgør et hensigtsmæssigt retsmiddel, når tilsagnene er af et sådant, at de imødekommer Kommissionens indvendinger. Beslutninger, hvorved Kommissionen accepterer tilsagn, indeholder en fremstilling af sagens materielle forhold, de umiddelbare beviser på den formodede overtrædelse og de accepterede tilsagn.

Den virksomhed, Kommissionens beslutning er rettet til, er bundet af beslutningen med tilsagnene, som kan påberåbes af tredjemand ved de nationale domstole.

Tidsbegrænsningen sikrer, at virksomhederne ikke er bundet af tilsagnene i en ubegrænset periode, og at Kommissionen eventuelt kan tage aftalen eller den pågældende praksis og tilsagnenes virkninger op til fornyet vurdering efter en bestemt periode. Stk. 2 fastsætter, at beslutningen ikke tager stilling til, om der foreligger en overtrædelse før eller efter tilsagnene. Når Kommissionen har accepteret tilsagnene ved en beslutning, indstiller den sagen.

I stk. 3 er det fastsat, at Kommissionen kun kan indlede proceduren på ny, *hvis* de faktiske forhold, der ligger til grund for Kommissionens beslutning, ændrer sig væsentligt, *hvis* den virksomhed, der har afgivet tilsagnene, har givet ufuldstændige, urigtige eller forvanskede oplysninger, eller *hvis* den pågældende virksomhed handler i strid med tilsagnene.

Artikel 10 – Uanvendelighed

Under den foreslåede, direkte anvendelige undtagelsesordning vil det være Kommissionens hovedopgave at forfølge overtrædelser, udbygge konkurrencepolitikken og fremme en ensartet anvendelse af reglerne gennem generelle foranstaltninger som f.eks. gruppefritagelsesforordninger og retningslinjer.

I henhold til forordningsforslagets artikel 10, er Kommissionen dog også beføjet til at vedtage beslutninger om, at artikel 81 ikke finder anvendelse, enten fordi betingelserne i artikel 81, stk. 1, ikke er opfyldt, eller fordi betingelserne i artikel 81, stk. 3, er opfyldt, og/eller artikel 82 ikke finder anvendelse.

Sådanne beslutninger kan kun vedtages på Kommissionens eget initiativ og af hensyn til Fællesskabets interesse. Disse betingelser sikrer, at virksomhederne ikke kan kræve, at der træffes en beslutning om, at der ikke foreligger en overtrædelse. En sådan mulighed ville i alvorlig grad underminere reformens hovedformål, nemlig at koncentrere konkurrencemyndighedernes aktiviteter om det, der er forbudt.

I det decentraliserede system spiller Kommissionen som traktatens vogter og med sin centrale placering en speciel rolle, når det gælder om at fastlægge konkurrence-politikken og sikre, at artikel 81 og 82 anvendes ensartet inden for hele det indre marked. Det er derfor nødvendigt, at Kommissionen kan vedtage positive beslutninger, når det er i Fællesskabets interesse. I henhold til denne beføjelse kan Kommissionen vedtage en beslutning om, at der ikke foreligger overtrædelser, især når det gælder nye typer aftaler eller praksis eller spørgsmål, der ikke er blevet afgjort i den eksisterende rets- og beslutningspraksis.

Kommissionens beslutninger om, at der ikke foreligger overtrædelser, er af konstaterende karakter. Det foreslåede instrument adskiller sig derfor væsentligt fra de nuværende fritagelsesbeslutninger efter artikel 81, stk. 3, der er retsskabende overfor enhver i hele beslutningens løbetid, uanset om de faktiske forhold ændrer sig væsentligt. Beslutninger om, at der ikke foreligger overtrædelser, har de virkninger, der tillægges fællesskabsretsakter. Forordningsforslagets artikel 16 pålægger de nationale konkurrencemyndigheder og domstole en generel forpligtelse til at bestræbe sig på at undgå at træffe beslutninger, der er i strid med

Kommissionens. De beslutninger om, at der ikke foreligger overtrædelser, som Kommissionen vedtager i henhold til artikel 10, kan derfor bidrage væsentligt til den ensartede anvendelse af Fællesskabets konkurrenceret.

KAPITEL IV - SAMARBEJDE MED DE NATIONALE MYNDIGHEDER OG DOMSTOLE

Artikel 11 – Samarbejde mellem konkurrencemyndighederne

Denne artikel indfører et nært samarbejde mellem Kommissionen og medlemsstaternes konkurrencemyndigheder, således at de ved anvendelsen af artikel 81 og 82 i henhold til forordningen kan fungere som et netværk. Den omhandler de grundlæggende informations- og konsultationsprocedurer, der vil blive fastlagt nærmere i en gennemførelsesforordning, som Kommissionen udsteder i henhold til artikel 34, og i en meddelelse om samarbejdet mellem konkurrencemyndighederne.

Stk. 1 indfører samarbejdsprincippet, der omfatter samarbejde mellem på den ene side Kommissionen og medlemsstaternes konkurrencemyndigheder og på den anden side sidstnævnte myndigheder indbyrdes.

Stk. 2 svarer til artikel 10, stk. 1, i den nugældende forordning nr. 17 tilpasset den nye gennemførelsesordning.

Stk. 3 forpligter de nationale konkurrencemyndigheder til at underrette Kommissionen om deres behandling af sager efter artikel 81 og 82 på et tidligt stadium. Dette vil i praksis ske elektronisk, og oplysningerne vil blive stillet til rådighed for alle medlemsstaternes myndigheder via netværket. Formålet er især at lette sagsfordelingen, at indlede et samarbejde om sager på et tidligt tidspunkt og at sikre en effektiv behandling af klager, der indgives til flere instanser.

Stk. 4 pålægger medlemsstaternes myndigheder en pligt til at konsultere Kommissionen, inden de træffer beslutning om, at en overtrædelse af artikel 81 eller 82 skal bringes til ophør, eller beslutninger om sanktioner for en sådan overtrædelse. Formålet er at indføre samordning af forbudsbeslutninger og tilsvarende beslutninger for at sikre en ensartet anvendelse.

Stk. 5 gør det klart, at samarbejdsprincippet også omfatter frivillige konsultationer om andre sager end de af stk. 4 omfattede.

Stk. 6 svarer til artikel 9, stk. 3, i den nugældende forordning nr. 17, dvs. at Kommissionen har beføjelse til at overtage en sag fra en national konkurrence-myndighed og behandle den selv, idet bestemmelsen dog er tilpasset efter den nye gennemførelsesordning. Denne bestemmelse er af afgørende betydning i den nye gennemførelsesordning, idet den skal sikre en effektiv sagsfordeling og en ensartet anvendelse af Fællesskabets konkurrenceret.

Artikel 12 – Udveksling af oplysninger

Stk. 1 skaber hjemmel til udveksling af enhver oplysning mellem Kommissionen og medlemsstaternes konkurrencemyndigheder og anvendelse af oplysningerne som bevismateriale i procedurerne efter Fællesskabets konkurrenceret. Det omfatter overdragelse af oplysninger fra Kommissionen til en medlemsstats myndighed og omvendt og mellem medlemsstaternes myndigheder indbyrdes. Denne bestemmelse giver også mulighed for overdragelse af samtlige en sags akter, herunder fortrolige dokumenter, med det formål at

gøre det muligt at overføre en sag fra en myndighed til en anden med henblik på en effektiv sagsfordeling.

Stk. 2 begrænser brugen af de oplysninger, der fremsendes i henhold til stk. 1, og for at sikre, at de pågældende virksomheder opnår en tilstrækkelig proceduremæssig beskyttelse. Første punktum begrænser anvendelsen af oplysningerne til alene at omfatte anvendelsen af Fællesskabets konkurrenceregler. Anvendelse til andre formål er ikke tilladt. Andet punktum begrænser yderligere anvendelsen af oplysningerne, for så vidt angår sanktioner. Formålet med denne bestemmelse er at sikre en rimelig balance mellem den ret til forsvar, som de pågældende virksomheder kan påberåbe sig i den medlemsstat, hvorfra oplysningerne stammer, og de sanktioner, de kan få pålagt i den medlemsstat, hvor de retsforfølges. Det foreslås, at udelukke anvendelsen af de udvekslede oplysninger til at iværksætte andre sanktioner end økonomiske sanktioner.

Artikel 13 – Midlertidig og endelig indstilling af proceduren

Denne artikel skal sikre en effektiv sagsfordeling inden for netværket af konkurrencemyndigheder. Den giver alle medlemsstaternes konkurrence-myndigheder og Kommissionen ret til at indstille en procedure eller afvise en klage, hvis en anden konkurrencemyndighed behandler eller har behandlet samme sag. Den fjerner derved risikoen for dobbeltarbejde og ansprøgen til at indgive klager til flere instanser.

Stk. 1 skaber retsgrundlag for indstilling eller afslutning af procedurerne, hvis en anden konkurrencemyndighed allerede behandler klagen. Bestemmelserne tilsidesætter eventuelle nationale retsregler, der måtte forpligte konkurrence-myndighederne i nogle medlemsstater til at tage stilling til indholdet af enhver klage, de modtager. Bestemmelsen påvirker ikke andre grunde til afvisning af en klage eller Kommissionens beføjelse til at overtage en sag fra de nationale konkurrence-myndigheder efter artikel 11, stk. 6.

Stk. 2 indeholder en tilsvarende regel med hensyn til klager vedrørende en aftale eller praksis, der allerede behandles af en anden konkurrencemyndighed.

Artikel 14 – Det rådgivende udvalg

Artikel 14 bibeholder Det Rådgivende Udvalg for Kartel- og Monopolspørgsmål, der blev oprettet ved den nugældende forordning nr. 17. Det har hidtil fungeret godt, og er fuldt ud i overensstemmelse med princippet om, at Kommissionen og medlemsstaternes konkurrencemyndigheder skal arbejde nært sammen. De foreslåede ændringer, nemlig den skriftlige procedure og muligheden for at drøfte sager, som medlemsstaternes myndigheder behandler, tilpasser det efter den nye gennemførelsesordning.

Stk. 1 indeholder de typer af beslutninger, hvor Kommissionen er forpligtet til at høre det rådgivende udvalg.

Stk. 2 fastsætter udvalgets sammensætning. Bestemmelsen svarer til artikel 10, stk. 4, i den nugældende forordning nr. 17.

Stk. 3 fastlægger udvalgets arbejdsmetoder. Det indeholder de samme elementer som artikel 10, stk. 5, i den nugældende forordning nr. 17. For at effektivisere procedurerne indføres der mulighed for, at medlemsstaterne accepterer, at der indkaldes til møde med kortere frist.

Stk. 4 skaber hjemmel til skriftlig procedure. Formålet med bestemmelsen er at give mulighed for mere fleksible og effektive arbejdsmetoder.

Stk. 5 giver mulighed for at offentliggøre det rådgivende udvalgs udtalelse på samme måde som efter fusionsforordningen.

Stk. 6 skaber retsgrundlag for drøftelse af en sag, der behandles af en medlemsstats konkurrencemyndighed. Formålet er at gøre udvalget til et forum for drøftelse af alle sager, der kan være af fælles interesse, navnlig sager, der berører den ensartede anvendelse af artikel 81 og 82. Hvis Kommissionen anmodes derom af en medlemsstat, vil den normalt sætte en national sag på dagsordenen.

Artikel 15 – Samarbejde med de nationale domstole

Denne artikel tager sigte på at styrke samarbejdet mellem Kommissionen og de nationale domstole for at fremme en ensartet anvendelse af artikel 81 og 82.

Stk. 1 giver de nationale domstole ret til at indhente oplysninger, som Kommissionen er i besiddelse af, med henblik på anvendelsen af artikel 81 og 82. De kan også anmode Kommissionen om en udtalelse om spørgsmål i forbindelse med anvendelsen af Fællesskabets konkurrenceregler. Kommissionen vil fastsætte detaljerede regler om sin praksis på dette område i en meddelelse, der skal afløse den eksisterende meddelelse om samarbejde mellem de nationale domstole og Kommissionen. Disse regler vil indeholde en frist, inden for hvilken Kommissionen skal svare.

Stk. 2 tager sigte på at lette muligheden for at følge med i de nationale domstoles anvendelse af artikel 81 og 82. Bestemmelsen forpligter de nationale domstole til at sende Kommissionen en kopi af de domme, de afsiger i henhold til artikel 81 eller 82. Denne underretningspligt er af et sådant omfang, at den administration, den indebærer for domstolene og Kommissionen, holdes på et minimum. For domstolene kræver det meget lidt administrativt ekstraarbejde. Fremsendelse af papirkopier bør i videst mulig udstrækning afløses af elektronisk transmission.

Stk. 3 giver Kommissionen og de nationale konkurrencemyndigheder ret til at fremsætte både skriftlige og mundtlige bemærkninger for de nationale domstole. For de nationale konkurrencemyndigheders vedkommende er denne beføjelse begrænset til domstolene i deres respektive medlemsstater. Kommissionen kan kun handle i henhold til denne bestemmelse, hvis det er i Fællesskabets interesse (som *amicus curiae*), dvs. ikke i en af parternes interesse. Denne bestemmelse tager især sigte på at give Kommissionen og de nationale konkurrencemyndigheder mulighed for at henlede domstolenes opmærksomhed på spørgsmål af stor betydning for den ensartede anvendelse af Fællesskabets konkurrenceret. De nationale domstole er ikke forpligtede til at følge Kommissionens eller en national konkurrencemyndigheds udtalelse. Stk. 3 påvirker ikke anvendelsen af EF-traktatens artikel 234.

Stk. 3, andet afsnit, forpligter de nationale domstole til at give Kommissionen eller de nationale konkurrencemyndigheder oplysninger i konkrete sager, men kun hvis de udtrykkeligt anmodes derom, med det formål at sikre at Kommissionen eller de nationale konkurrencemyndigheder er i besiddelse af alle relevante oplysninger om sager ved en national domstol, hvor de agter at fremsætte skriftlige eller mundtlige bemærkninger. Det er vigtigt, at Kommissionen og de nationale konkurrence-myndigheder er orienteret fuldt ud om sagens indhold, for det første for at kunne træffe en velbegrundet beslutning om, hvorvidt de

ønsker at fremsætte bemærkninger i henhold til stk. 3, og for det andet for at kunne fremsætte kvalitativt tilfredsstillende bemærkninger.

Artikel 16 – Ensartet anvendelse af Fællesskabets konkurrenceret

Under den foreslåede nye ordning spiller Kommissionens beslutninger fortsat en vigtig rolle for fastlæggelsen af konkurrencepolitikken og - på grund af deres EF-dækkende virkning - for opretholdelse af ensartetheden inden for det indre marked. Sådanne beslutninger er retsakter, omfattet af EF-traktatens artikel 249 og er undergivet en særskilt domstolskontrol. De nationale domstole har ikke kompetence til at kontrollere, om Fællesskabets retsakter er gyldige. Dette påhviler udelukkende EF-domstolen og Førsteinstansretten, som ved udøvelsen af disse beføjelser sikrer en ensartet anvendelse af fællesskabsretten i Fællesskabets retsordens og retssikkerhedens interesse.

Den ensartede anvendelse er af væsentlig betydning i forbindelse med en gennemførelsesordning, der er karakteriseret ved, at Kommissionen, de nationale konkurrencemyndigheder og de nationale domstole har parallel kompetence til at anvende artikel 81 og 82. Hvis der skulle opstå betydelige forskelle i anvendelsen af disse bestemmelser, ville det indebære en risiko for ensartetheden i Fællesskabets konkurrenceret og for det indre marked. Det er derfor nødvendigt at træffe foranstaltninger, der effektivt fjerner denne risiko.

Forordningsforslagets artikel 16 forpligter de nationale domstole og konkurrencemyndigheder til at bestræbe sig på at undgå at træffe beslutninger i strid med Kommissionens. Denne bestemmelse påvirker ikke Domstolens retspraksis.

Formålet med denne artikel er at skabe en ordning, der begrænser risikoen for modstridende beslutninger. Det er vigtigt at undgå, at nationale domstole og konkurrencemyndigheder vedtager beslutninger, der er i strid med Kommissionens, da modstridende beslutninger, vedtaget på grundlag af de samme retsregler, ville bevirke, at Fællesskabets retsorden ikke kunne fungere tilfredsstillende.

Risikoen for konflikter afhænger af den dispositive del i Kommissionens beslutning og de forhold, den bygger på. Når Kommissionen har konstateret, at der foreligger en overtrædelse, skal de nationale domstole og konkurrencemyndigheder bestræbe sig på at undgå konflikter i det omfang, hvor de materielle forhold er de samme. Dette gælder også for beslutninger om, at der ikke foreligger overtrædelser, som omhandlet i forordningsforslagets artikel 10.

De nationale domstole kan især undgå at træffe modstridende beslutninger ved at anmode EF-domstolen om at afgøre præjudicielle spørgsmål efter EF-traktatens artikel 234 eller - i tilfælde hvor Kommissionens beslutning verserer for EF-domstolen eller Førsteinstansretten - ved at suspendere deres procedurer. Resultatet er i begge tilfælde, at spørgsmålet afklares af EF-domstolen eller Første-instansretten med virkning for hele Fællesskabet. De nationale konkurrence-myndigheder kan undgå at træffe modstridende beslutninger ved at konsultere Kommissionen og - i tilfælde hvor Kommissionens beslutning verserer for EF-domstolen og Førsteinstansretten - ved at suspendere deres procedurer.

KAPITEL V - UNDERSØGELSESBEFØJELSER

Artikel 17 – Undersøgelse af erhvervssektorer

Denne artikel svarer til artikel 12 i den nugældende forordning nr. 17. Afsløringen af overtrædelser sker til dels ved at overvåge markederne. Kommissionen bør derfor fortsat

kunne foretage generelle undersøgelser inden for en given sektor, hvis markedsudviklingen tyder på, at konkurrencen begrænses.

Artikel 18 – Begæringer om oplysninger

Denne artikel bygger på artikel 11 i den nugældende forordning nr. 17.

Indholdet er ikke ændret væsentligt, men omfatter en mindre ændring:

Stk. 3 giver behørigt befuldmægtigede advokater ret til at besvare begæringer om oplysninger på deres klienters vegne. Klienterne bærer dog det fulde ansvar for, at oplysningerne er korrekte.

Artikel 19 – Beføjelse til at registrere udtalelser

Denne artikel skaber hjemmel til, at Kommissionen kan indhente udtalelser fra fysiske eller juridiske personer, hvad enten de er omfattet af proceduren eller ej, og registrere deres mundtlige udtalelser. Bestemmelsen udfylder et tomrum i Kommissionens beføjelser ved at tillade, at mundtlige udtalelser registreres og bruges som bevismateriale.

Artikel 20 – Kommissionens kontrolundersøgelserbeføjelser

Denne artikel definerer Kommissionens kontrolbeføjelser. Den svarer stort set til artikel 14 i den nugældende forordning nr. 17, men for at gøre kontrol-undersøgelserne mere effektive, indeholder den en række ændringer.

I henhold til den nugældende forordning nr. 17 kan Kommissionens tjenestemænd undersøge bøger og andre forretningspapirer, tage kopier eller ekstraktudskrifter af bøger og forretningspapirer, kræve mundtlige forklaringer på stedet og få adgang til virksomhedernes lokaler, grunde og transportmidler. Forslaget indeholder følgende ændringer:

Stk. 2 indfører tre nye elementer som supplement til Kommissionens undersøgelses-beføjelser for at gøre undersøgelserne effektive:

For det første udvider stk. 2, litra b), undersøgelsesbeføjelserne til at omfatte private hjem, hvis der foreligger en mistanke om, at der opbevares forretningspapirer dér. Denne udvidelse skyldes Kommissionens erfaringer fra nyere sager, hvor det har vist sig, at virksomhedens medarbejdere opbevarede relevante dokumenter i deres hjem. Bevismateriale er blevet fundet, der tyder på, at belastende dokumenter bevidst blev opbevaret i private hjem. Efter de nugældende regler kan virksomhederne således effektivt underminere Kommissionens kontrolundersøgelser. For at sikre, at der kan gennemføres effektive undersøgelser af hemmelige overtrædelser, er det derfor nødvendigt at give Kommissionens befuldmægtigede repræsentanter udvidede beføjelser til at undersøge medarbejdernes private hjem, hvis det er sandsynligt at der opbevares dokumenter dér. Artikel 20, stk. 7, sikrer, at udøvelsen af denne beføjelse er betinget af en domstolstilladelse i det pågældende land.

For det andet giver stk. 2, litra e), Kommissionens befuldmægtigede repræsentanter bemyndigelse til at forsegle skabe og kontorer for at sikre, at dokumenterne ikke forsvinder under kontrolundersøgelsen. Denne beføjelse skal gøre kontrolundersøgelserne mere effektive, især i tilfælde, hvor en undersøgelse varer mere end en dag, og hvor Kommissionens befuldmægtigede repræsentanter er nødt til at forlade virksomhedens lokaler uden at have afsluttet deres undersøgelse. Hvis forseglingen brydes, pålægges der bøder efter artikel 22, stk. 1, litra d).

For det tredje er det i stk. 2, litra f), fastsat, at Kommissionens befuldmægtigede repræsentanter - under iagttagelse af Domstolens retspraksis - i forbindelse med undersøgelsen kan stille ethvert spørgsmål vedrørende undersøgelsens genstand. Dette er nødvendigt af hensyn til undersøgelsesernes effektivitet, da ordlyden i artikel 14 i forordning nr. 17 kun giver mulighed for at kræve mundtlige forklaringer vedrørende dokumenter.

Stk. 8 kodificerer retspraksis på grundlag af *Hoechst-sagen*⁴ med der formål at skabe ensartede vilkår for virksomheder, der er undergivet Kommissionens kontrolundersøgelser, overalt inden for det indre marked.

Når Kommissionen beslutter at foretage kontrolundersøgelser efter artikel 14, stk. 3, i den nugældende forordning nr. 17, skal de nationale myndigheder i de fleste medlemsstater indhente en retskendelse, hvis virksomhederne modsætter sig undersøgelsen. Domstolen fastslog i *Hoechst-sagen*, at den nationale domstol ikke kan tilsidesætte Kommissionens vurdering og ikke kan drage gyldigheden af Kommissionens beslutning i tvivl. Den nationale domstol kan kun kontrollere, om Kommissionens beslutning er ægte, og afveje det planlagte indgreb med undersøgelsens genstand (dvs. Kommissionens mulighed for at foretage en undersøgelse uden virksomhedens samtykke). For at den nationale domstol kan udføre denne opgave, skal Kommissionens i tilstrækkelig grad begrunde sin beslutning.

De nationale domstoles beføjelse vedrørende anvendelsen af den nationale konkurrencelovgivning adskiller sig fra deres beføjelser vedrørende anvendelsen af Fællesskabets konkurrenceret. Dette kan skabe usikkerhed under procedurerne, da nogle domstole har tendens til at anvende de nationale normer på undersøgelser i henhold til fællesskabsretten. For at sikre at Kommissionens undersøgelser er undergivet de samme regler overalt inden for det indre marked, anses det for nødvendigt, at de normer, der blev fastsat i *Hoechst-dommen*, klart anføres i den nye forordning.

Artikel 21 – Samarbejde mellem Kommissionen og medlemsstaternes konkurrencemyndighed

Denne artikel bygger på artikel 13 i den nugældende forordning nr. 17, men er tilpasset den nye gennemførelsesordning. Samtidig med at medlemsstaterne fortsat har mulighed for at gennemføre kontrolundersøgelser på deres område på Kommissionens vegne, får de nationale konkurrencemyndigheder nu også mulighed for at gennemføre undersøgelser på en anden national konkurrencemyndigheds vegne. Denne bestemmelse er en forudsætning for et effektivt samarbejde mellem medlemsstaternes konkurrencemyndigheder. På grundlag af et sådant samarbejde kan de nationale konkurrencemyndigheder behandle sager, hvor bevismaterialet til dels findes i andre medlemsstater. Uden et sådant samarbejde ville der foreligge betydelige hindringer for en egentlig decentraliseret anvendelse af Fællesskabets konkurrenceregler.

---

⁴ Jf. de forenede sager 46/87 m.fl., *Hoechst*, Sml. 1989, s. 2859.

KAPITEL VI - SANKTIONER

Artikel 22 – Bøder

Artikel 15 i den nugældende forordning nr. 17 omfatter to typer bøder, nemlig bøder for overtrædelse af procedurereglerne (begæring om oplysninger, modstand mod at underkaste sig en kontrolundersøgelse ...) og bøder for materielle overtrædelser af artikel 81 og 82.

Stk. 1 ændrer bøderne for overtrædelse af procedurereglerne, som i den nugældende forordning nr. 17 kan udgøre mellem 100 og 5 000 EUR. Disse beløb har ikke længere nogen afskrækkende virkning. Det foreslås at tilpasse disse bøder efter EKSF-traktaten, der indeholder bøder på op til 1% af den samlede årsomsætning for denne type overtrædelser (artikel 47). Forslaget til forordning indfører også sanktioner for de tilfælde, hvor virksomhederne nægter at besvare mundtlige spørgsmål under kontrolundersøgelserne eller bryder forseglingen.

Stk. 2 vedrører bøder for overtrædelse af de materielle regler. Der foreslås ingen ændring af bødens størrelse (op til 10% af den samlede årsomsætning). Det er blot nødvendigt at udvide listen af overtrædelser med tilfælde, hvor virksomhederne handler i strid med en beslutning om foreløbige forholdsregler eller undlader at efterkomme tilsagn, som Kommissionen har accepteret ved en beslutning.

Stk. 4 indfører en ny bestemmelse vedrørende overtrædelser begået af virksomheds-sammenslutninger. Ifølge traktaten kan virksomhedssammenslutninger pålægges bøder for overtrædelse af Fællesskabets konkurrenceret. EF-domstolen har fastslået, at bøden kan beregnes på grundlag af deltagernes omsætning. I praksis er det dog ofte umuligt at inddrive den pågældende bøde: sammenslutningerne har sjældent tilstrækkelige midler til dækning af beløbet, og der er for øjeblikket ingen retsmidler til indkrævning af bøden hos medlemmerne. Der foreslås derfor indført en ny bestemmelse, som giver Kommissionen adgang til at inddrive bøden hos en sammenslutning, hvis sammenslutningen ikke er solvent på tidspunktet for overtrædelsen.

Artikel 23 – Tvangsbøder

Bestemmelserne om tvangsbødernes størrelse skal også ændres i forhold til forordning nr. 17, der indeholder tvangsbøder på mellem 50 og 1 000 EUR. Det foreslås, at der fastsættes et loft på grundlag af den samlede omsætning: 5% af den gennemsnitlige daglige omsætning for hver dag, hvormed fristen overskrides. Dette svarer til beløbet i EKSF-traktaten (artikel 47).

Desuden gør indførelsen af nye beslutningskategorier, dvs. beslutninger om accept af tilsagn og om vedtagelse af foreløbige forholdsregler, det nødvendigt, at virksomhederne kan pålægges tvangsbøder, hvis ikke de efterkommer sådanne beslutninger.

KAPITEL VII - FORÆLDELSE

Artikel 24 – Forældelsesfrister for pålæggelse af bøder

Ved denne artikel indføjes de forældelsesregler, der er fastsat i forordning (EØF) nr. 2988/74, i den foreslåede forordning. Forordning (EØF) nr. 2988/74 vil derfor ikke længere finde anvendelse på bøder eller tvangsbøder, der er omfattet af forordningsforslaget.

Forældelsesreglerne er blevet tilpasset den nye gennemførelsesordning. Det eneste vigtige aspekt vedrører den decentraliserede anvendelse efter forordningsforslaget: i henhold til

forordning (EØF) nr. 2988/74 afbrydes forældelsesfristen kun, hvis medlemsstaterne griber ind på Kommissionens anmodning. Sidstnævnte betingelse afskaffes, således at forældelsesfristen også afbrydes af foranstaltninger, der træffes af de nationale konkurrencemyndigheder, når de anvender artikel 81 eller 82, uanset om der foreligger en anmodning fra Kommissionens side.

Artikel 25 – Forældelsesfrister for tvangsfuldbyrdelse

Som det er tilfældet med artikel 24 indebærer også artikel 25, at forældelsesreglerne i forordning (EØF) nr. 2988/74 indarbejdes i den foreslåede forordning. Der foretages samme tilpasning som for artikel 24.

KAPITEL VIII - HØRINGER OG TAVSHEDSPLIGT

Artikel 26 – Høring af parterne, klagerne og andre interesserede

I henhold til artikel 19 i forordning nr. 17 har Kommissionen udviklet en praksis med høringer og aktindsigt, der til dels er omhandlet i meddelelsen om aktindsigt fra 1997. I denne artikel bekræftes retten til aktindsigt, mens de udførlige regler findes i Kommissionens meddelelse.

Artikel 27 – Tavshedspligt

Med stk. 1 overtages artikel 20, stk. 1, i den nugældende forordning nr. 17. Bestemmelsen begrænser anvendelsen af oplysninger, der indhentes i henhold til artikel 17-21, til det formål, hvormed de er indhentet. Artikel 27, stk. 1, er underkastet forordningens mere specifikke regler, nemlig artikel 12 og artikel 15.

Stk. 2 udvider tavshedspligten i artikel 20, stk. 2, i den nugældende forordning nr. 17, til at omfatte alle fortrolige oplysninger, der udveksles mellem medlemsstaternes konkurrencemyndigheder. Denne bestemmelse supplerer artikel 12, stk. 2.

KAPITEL IX - GRUPPEFRITAGELSER

Artikel 28 – Udstedelse af gruppefritagelsesforordninger

Rådet har bemyndiget Kommissionen til at vedtage gruppefritagelsesforordninger for vertikale aftaler, intellektuelle ejendomsrettigheder, specialiseringsaftaler samt forsknings- og udviklingsaftaler, forsikringsaftaler og aftaler på visse transport-områder.

Denne artikel giver Kommissionen beføjelse til at udstede gruppefritagelsesforordninger og fastsætter betingelserne derfor. Udstedelsen af gruppefritagelsesforordninger kræver, at Det Rådgivende Udvalg for Kartel- og Monopolspørgsmål skal høres to gange.

Artikel 29 – Inddragelse i konkrete tilfælde

Stk. 1 giver i lighed med de eksisterende regler Kommissionen beføjelse til at inddrage en gruppefritagelse, hvis den ved en vurdering i en konkret sag fastslår, at en bestemt aftale ikke opfylder betingelserne i artikel 81, stk. 3.

Stk. 2 beføjjer de nationale konkurrencemyndigheder til at inddrage en gruppefritagelse på deres område på betingelse af, at dette udgør et særskilt relevant geografisk marked. På nuværende tidspunkt har de nationale konkurrence-myndigheder kun en sådan beføjelse med

hensyn til vertikale aftaler⁵. For at sikre at gruppefritagelsesforordningerne, der er fællesskabsretsakter, anvendes på ensartet måde, er det nødvendigt, at Kommissionens konsulteres på forhånd vedrørende nationale beslutninger om inddragelse af en gruppefritagelse (jf. artikel 11, stk. 4, i forordningsforslaget).

Artikel 30 – Forordning om uanvendelighed

I henhold til denne artikel kan Kommissionen i en gruppefritagelsesforordning give sig selv hjemmel til at udstede en forordning om, at visse aftaler eller visse former for praksis på et bestemt relevant marked ikke er omfattet af gruppefritagelsen. En række parallelle aftaler eller net af aftaler har ofte konkurrencebegrænsende virkninger⁶. I sådanne tilfælde er det ikke effektivt at inddrage fritagelsen for de enkelte aftaler eller aftalenet. Den rette løsning i disse tilfælde er at erklære gruppefritagelsen uanvendelig på et bestemt marked.

KAPITEL X - GENERELLE BESTEMMELSER

Artikel 31 – Offentliggørelse af beslutningerne

Denne artikel svarer til artikel 21 i den nugældende forordning nr. 17.

Artikel 32 – Prøvelse ved Domstolen

Denne artikel svarer til artikel 17 i den nugældende forordning nr. 17.

Artikel 33 – Udelukkelse fra anvendelsesområdet

Ved denne artikel fastsættes det, på hvilke områder forordningen ikke finder anvendelse. Der er tale om visse områder inden for sø- og lufttransport, der ikke er omfattet af de nuværende gennemførelsesregler vedrørende artikel 81 og 82 (jf. forordning (EØF) nr. 4056/86 og (EØF) nr. 3975/87).

Artikel 34 – Gennemførelsesbestemmelser

Denne artikel giver Kommissionen ret til at vedtage gennemførelsesbestemmelser til forordningen og opregner en række områder, der især kan være omfattet af sådanne bestemmelser.

KAPITEL XI - OVERGANGSBESTEMMELSER OG ENDELIGE BESTEMMELSER

Artikel 35 – Overgangsbestemmelser

Stk. 1 gør det klart, at anmeldelser og tilsvarende anmodninger i henhold til forordning nr. 17, (EØF) nr. 1017/68, (EØF) nr. 4056/86 og (EØF) nr. 3975/87 bortfalder, fra den dato fra hvilken, den foreslåede forordning finder anvendelse.

Ved stk. 1, andet afsnit, drages konsekvensen af indførelse af den nye ordning, idet det fastsættes, at gyldigheden af de eksisterende fritagelsesbeslutninger ophører fra den dato fra hvilken den foreslåede forordning finder anvendelse.

---

⁵ Jf. artikel 1, stk. 4, i Rådets forordning (EF) nr. 1215/1999 om ændring af forordning 19/65/EØF om anvendelse af traktatens artikel 81, stk. 3, på kategorier af aftaler og samordnet praksis.

⁶ Jf. i denne forbindelse artikel 1, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1215/1999.

Stk. 2 sikrer, at de procedurer, der er gennemført i henhold til forordning nr. 17, (EØF) nr. 1017/68, (EØF) nr. 4056/86 og (EØF) nr. 3975/87, bevarer deres retsvirkninger i henhold til den nye forordning. Procedurer, der f.eks. er indledt i henhold til artikel 3 og artikel 15 i forordning nr. 17, vil fortsætte i henhold til den nye forordning og være omfattet af de nye regler fra disses ikrafttrædelsestidspunkt.

Artikel 36 – Udpegning af nationale konkurrencemyndigheder

Denne artikel forpligter medlemsstaterne til at bemyndige deres nationale konkurrencemyndigheder til at anvende artikel 81 og 82 fuldt ud, for så vidt som der kræves nationale foranstaltninger ud over bestemmelserne i artikel 6. Det er en absolut forudsætning for en effektiv anvendelse af artikel 81 og 82 under den nye decentraliserede gennemførelsesordning, at medlemsstaternes konkurrence-myndigheder har en sådan bemyndigelse. Det er også en forudsætning for, at netværket af konkurrencemyndigheder kan fungere tilfredsstillende. I modsat fald ville sagsfordelingen ikke kunne finde sted som planlagt, og Kommissionen ville i så fald være nødt til at behandle en uforholdsmæssig stor andel af sagerne vedrørende markederne i en medlemsstat, hvor konkurrencemyndigheden ikke kan anvende artikel 81 og 82.

Artikel 37 – Ændring af forordning (EØF) nr. 1017/68

Denne artikel ophæver de særlige procedureregler i forordning (EØF) nr. 1017/68, mens denne forordnings materielle regler bibeholdes. Ændringerne er nødvendige for at indføre en gennemførelsesforordning, der omfatter transportsektoren.

Artikel 38 – Ændring af forordning (EØF) nr. 2988/74

Ved denne artikel ophæves anvendelsen af forordning (EØF) nr. 2988/74 på bøder eller tvangsbøder, der er omfattet af den foreslåede forordning.

Artikel 39 – Ændring af forordning (EØF) nr. 4056/86

Denne artikel ophæver de særlige procedureregler i forordning (EØF) nr. 4056/86, mens denne forordnings materielle regler bibeholdes. Ændringerne er nødvendige for at indføre en gennemførelsesordning, der omfatter transportsektoren.

Artikel 40 – Ændring af forordning (EØF) nr. 3975/87

Denne artikel ophæver de særlige procedureregler i forordning (EØF) nr. 3975/87, mens denne forordnings materielle regler bibeholdes. Ændringerne er nødvendige for at indføre en gennemførelsesordning, der omfatter transportsektoren.

Artikel 41 – Ophævelse

Denne artikel opregner de forordninger, der skal afløses af den foreslåede forordning.

Artikel 42 – Ikrafttrædelse

Denne artikel indeholder tidspunktet for forordningens ikrafttræden.

Forslag til

RÅDETS FORORDNING

om gennemførelse af konkurrencereglerne i traktatens artikel 81 og 82 og om ændring af forordning (EØF) nr. 1017/68, (EØF) nr. 2988/74, (EØF) nr. 4056/86 og (EØF) nr. 3975/87
(”gennemførelsesforordning til traktatens artikel 81 og 82”)

(Tekst af betydning for EØS)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 83,

under henvisning til forslag fra Kommissionen¹,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet²,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg³, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) For at etablere en ordening, der sikrer, at konkurrencen inden for det indre marked ikke fordrejes, bør der tages skridt til en effektiv og ensartet anvendelse af traktatens artikel 81 og 82 overalt i Fællesskabet. Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962, første forordning om anvendelse af traktatens artikel 85 og 86⁴, har givet mulighed for at udvikle en fællesskabspolitik på konkurrenceområdet, der har bidraget til at udbrede en konkurrencekultur i Fællesskabet. På baggrund af de erfaringer, man har i dag, bør forordningen dog nyaffattes, således at der indføres regler, som er tilpasset et integreret marked og en fremtidig udvidelse af Fællesskabet.
- (2) Der er især behov for en revision af reglerne for anvendelse af artikel 81, stk. 3, om fritagelse fra forbuddet mod konkurrencebegrænsende aftaler. I denne forbindelse bør der som fastsat i artikel 83, stk. 2, litra b), tages hensyn til nødvendigheden af dels at sikre et effektivt tilsyn, dels at forenkle den administrative kontrol mest muligt.
- (3) Den centraliserede ordening, der blev indført ved forordning nr. 17, kan ikke længere sikre en ligevægt mellem disse to målsætninger. For det første gør den det vanskeligt for de nationale domstole og konkurrencemyndigheder at anvende Fællesskabets konkurrenceregler, og det anmeldelsessystem, den omfatter, forhindrer Kommissionen i at koncentrere sig om bekæmpelsen af de alvorligste overtrædelser. For det andet pålægger den virksomhederne betydelige omkostninger.

---

¹ EFT C

² EFT C

³ EFT C

⁴ EFT 13 af 12.2.1962, s. 204, senest ændret ved forordning (EF) nr. 1216/1999 (EFT L 148 af 15.6.1999, s. 5).

- (4) Denne ordning bør derfor afløses af en ordning med en direkte anvendelig undtagelse, hvor medlemsstaternes konkurrencemyndigheder og domstole har kompetence til at anvende ikke blot artikel 81, stk. 1, og artikel 82, der i henhold til EF-Domstolens retspraksis er direkte anvendelige, men også artikel 81, stk. 3.
- (5) I overensstemmelse med den retspraksis, der er udviklet på grundlag af forordning nr. 17, bør det i denne forbindelse præciseres, at bevisbyrden for, at betingelserne i artikel 81, stk. 3, er opfyldt, påhviler den part, der påberåber sig denne bestemmelse: denne part er nemlig den, der normalt bedst kan godtgøre, at betingelserne i nævnte bestemmelse er opfyldt.
- (6) For at sikre en effektiv anvendelse af Fællesskabets konkurrenceregler bør de nationale konkurrencemyndigheder inddrages i højere grad. De bør derfor have beføjelse til at anvende fællesskabsretten.
- (7) De nationale domstole spiller en væsentlig rolle ved anvendelsen af Fællesskabets konkurrenceregler. De beskytter privatpersoners rettigheder efter fællesskabsretten, når de træffer afgørelse i sager mellem privatpersoner og blandt andet tilkender personer, der har lidt skade på grund af overtrædelserne, skadeserstatning. De nationale domstoles rolle supplerer i denne forbindelse de nationale konkurrencemyndigheders. Det er derfor nødvendigt at give dem beføjelse til at anvende traktatens artikel 81 og 82 fuldt ud.
- (8) For at sikre at virksomhederne i Fællesskabet er undergivet de samme konkurrenceregler, er det nødvendigt på grundlag af artikel 83, stk. 2, litra e), at regulere forholdet mellem artikel 81 og 82 og den nationale konkurrenceret og i denne forbindelse udelukke anvendelsen af de nationale lovgivninger på aftaler, vedtagelser og praksis, der falder ind under disse artikler.
- (9) Anvendelsen af reglerne decentraliseres under den nye ordning, men det er en forudsætning for ensartetheden i fællesskabsretten, at reglerne fortsat fastlægges centralt. Kommissionen bør således have en generel beføjelse til at udstede gruppefritagelsesforordninger, således at den kan tilpasse og klarlægge retsreglerne. Denne beføjelse bør udøves i nært samarbejde med medlemsstaternes konkurrencemyndigheder. Den bør ikke påvirke de eksisterende regler i Rådets forordning (EØF) nr. 1017/68⁵, (EØF) nr. 4056/86⁶ og (EØF) nr. 3975/87⁷ på transportområdet.
- (10) Eftersom anmeldelsessystemet afskaffes, kan det være hensigtsmæssigt at indføre en registreringspligt for visse aftaletyper for at forbedre gennemsigtigheden. Kommissionen bør derfor have beføjelse til at indføre en registreringspligt for visse typer aftaler. Hvis der indføres et sådant registreringssystem, bør det ikke give nogen ret til, at der vedtages en beslutning om, at den registrerede aftale er forenelig med traktaten, og det bør heller ikke forhindre, at der gribes effektivt ind over for overtrædelser.

---

⁵ EFT L 175 af 23.7.1968, s. 1, senest ændret ved akten vedrørende Østrigs, Finlands og Sveriges tiltrædelse.

⁶ EFT L 378 af 31.12.1986, s. 4, senest ændret ved akten vedrørende Østrigs, Finlands og Sveriges tiltrædelse.

⁷ EFT L 374 af 31.12.1987, s. 1, senest ændret ved forordning (EØF) nr. 2410/92 (EFT L 240 af 24.8.1992, s. 18).

- (11) For at Kommissionen kan sikre anvendelsen af traktatens bestemmelser, bør den ved beslutninger rettet til virksomheder eller virksomhedssammenslutninger kunne pålægge dem at bringe deres overtrædelser af artikel 81 og 82 til ophør. Når der foreligger en berettiget interesse, bør Kommissionen også kunne vedtage beslutninger, der fastslår en overtrædelse efter at denne er ophørt, selv om der ved beslutningen ikke pålægges bøder. Den beføjelse, som EF-Domstolen har indrømmet Kommissionen til at vedtage beslutninger om foreløbige forholdsregler, bør desuden fastslås udtrykkeligt i forordningen.
- (12) Når virksomhederne som led i en procedure, der sigter mod et forbud, afgiver tilsagn, der kan imødekomme Kommissionens klagepunkter, bør Kommissionen ved en beslutning kunne gøre disse tilsagn bindende for virksomhederne, således at tredjemand kan gøre dem gældende ved de nationale domstole, og således at der kan opkræves bøder og tvangsbøder, hvis ikke de efterkommes, uden at beslutningen dog tager stilling til anvendelsen af artikel 81 eller artikel 82.
- (13) For at afklare retstilstanden og sikre at retsreglerne anvendes på en ensartet måde i Fællesskabet, kan det desuden i særlige tilfælde, hvor Fællesskabets interesse kræver det, være hensigtsmæssigt, at Kommissionen vedtager en beslutning af deklatorisk karakter, hvorved det konstateres, at forbuddet i artikel 81 eller artikel 82 ikke finder anvendelse.
- (14) For at Kommissionen og medlemsstaternes konkurrencemyndigheder sammen kan danne et netværk af offentlige myndigheder, der anvender Fællesskabets konkurrenceregler i nært samarbejde, må der indføres informations- og konsultationsprocedurer og tillades udveksling af selv fortrolige oplysninger mellem medlemmerne af netværket, samtidig med at der fastsættes tilstrækkelige garantier for virksomhederne.
- (15) For at sikre såvel en ensartet anvendelse af konkurrencereglerne som en optimal håndtering af netværket, er det nødvendigt at bibeholde bestemmelsen om, at medlemsstaternes konkurrencemyndigheder automatisk mister deres kompetence, når Kommissionen indleder en procedure.
- (16) For at sikre en optimal sagsfordeling inden for netværket, bør der indføres en generel bestemmelse om, at en konkurrencemyndighed kan indstille eller afslutte en sag midlertidigt med den begrundelse, at en anden myndighed behandler eller har behandlet den samme sag, eftersom målet er, at de enkelte sager kun behandles af én myndighed. Denne bestemmelse bør ikke forhindre Kommissionen i at afvise en klage, som ikke er i Fællesskabets interesse, hvilket den har mulighed for ifølge Domstolens retspraksis, selv om ingen andre konkurrencemyndigheder har tilkendegivet, at de agter at behandle sagen.
- (17) Det Rådgivende Udvalg for Kartel- og Monopolspørgsmål, der er oprettet ved forordning nr. 17, har fungeret meget tilfredsstillende. Dette udvalg passer perfekt ind i den nye decentraliserede gennemførelsesordning. Det er derfor nødvendigt at tage udgangspunkt i de regler, der er fastlagt ved forordning nr. 17, og samtidig effektivisere arbejdsgangen. Udvalget bør således kunne afgive udtalelser ved skriftlig procedure. Det bør desuden kunne tjene som forum for drøftelse af sager, der behandles af medlemsstaternes konkurrencemyndigheder, og dermed bidrage til en ensartet anvendelse af Fællesskabets konkurrenceregler.

- (18) Den ensartede anvendelse af konkurrencereglerne forudsætter også, at der etableres et samarbejde mellem medlemsstaternes domstole og Kommissionen. De nationale domstole bør især have mulighed for at henvende sig til Kommissionen for at indhente oplysninger eller udtalelser om anvendelsen af Fællesskabets konkurrenceret. Det er endvidere nødvendigt at give Kommissionen og medlemsstaternes konkurrencemyndigheder adgang til at fremsætte skriftlige eller mundtlige bemærkninger for domstolene i forbindelse med disses anvendelse af artikel 81 eller 82. Det bør derfor sikres, at Kommissionen og medlemsstaternes konkurrencemyndigheder kan få tilstrækkelige oplysninger om de nationale retssager.
- (19) Af hensyn til retssikkerheden og den ensartede anvendelse af Fællesskabets konkurrenceregler under en ordning med parallel kompetence bør modstridende beslutninger undgås. Når Kommissionen har vedtaget en beslutning, bør medlemsstaternes konkurrencemyndigheder og domstole derfor bestræbe sig på ikke at handle i strid med den. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at domstolene har mulighed for at forelægge EF-Domstolen spørgsmål til præjudiciel afgørelse.
- (20) Kommissionen bør have beføjelse til i hele Fællesskabet at kræve de oplysninger og foretage de kontrolundersøgelser, der er nødvendige for at afsløre aftaler, vedtagelser og samordnet praksis, som er forbudt efter artikel 81, og misbrug af en dominerende stilling, som er forbudt efter artikel 82. Medlemsstaternes konkurrencemyndigheder bør samarbejde aktivt med Kommissionen i forbindelse med udøvelsen af disse beføjelser.
- (21) Da det bliver stadig vanskeligere at afsløre overtrædelser af konkurrencereglerne, er det nødvendigt at supplere Kommissionens undersøgelsesbeføjelser for at sikre en effektiv beskyttelse af konkurrencen. Kommissionen bør blandt andet kunne indhente udtalelse fra enhver person, der kan tænkes at være i besiddelse af nyttige oplysninger, og registrere den pågældende persons udtalelser. Desuden bør Kommissionens befuldmægtigede repræsentanter under en kontrolundersøgelse kunne forsegle lokaler eller dokumenter og kræve alle oplysninger, der har relation til kontrolundersøgelsens genstand og formål.
- (22) Det bør under hensyntagen til EF-Domstolens retspraksis præciseres, hvilken kontrol den nationale domstol kan udøve, når den i henhold til national ret skal give tilladelse til, at politiet kan tilkaldes, såfremt en virksomhed modsætter sig en kontrolundersøgelse, der er pålagt ved beslutning.
- (23) Erfaringerne viser endvidere, at forretningspapirer ofte opbevares i virksomhedsledernes og medarbejdernes private hjem. Af hensyn til kontrolundersøgelseernes effektivitet bør Kommissionens befuldmægtigede repræsentanter derfor have adgang til alle de lokaler, hvor forretningspapirer kan tænkes at være opbevaret, herunder private hjem. Udøvelsen af denne beføjelse bør dog være betinget af en domstolstilladelse.
- (24) For at give medlemsstaternes konkurrencemyndigheder større muligheder for at anvende artikel 81 og 82 effektivt, bør de kunne bistå hinanden med undersøgelsesforanstaltninger.
- (25) Det bør ved bøder og tvangsbøder kunne sikres, at artikel 81 og 82 samt de forpligtelser, der pålægges virksomheder og virksomhedssammenslutninger i henhold

til nærværende forordning, overholdes. Der bør derfor også fastlægges passende bøder for overtrædelse af procedurereglerne.

- (26) Forældelsesreglerne for pålæggelse af bøder og tvangsbøder blev fastlagt ved Rådets forordning (EØF) nr. 2988/74⁸, der også vedrører økonomiske sanktioner på transportområdet. Under en ordning med parallel kompetence bør handlinger, der kan afbryde forældelsesfristen, omfatte en national konkurrencemyndigheds selvstændige proceduremæssige skridt. Af hensyn til en afklaring af retsgrundlaget bør forordning (EØF) nr. 2988/74 derfor ændres for at udelukke dens anvendelse på det område, der er omfattet af nærværende forordning, og fastsætte forældelsesregler i sidstnævnte.
- (27) Det bør fastsættes, at de deltagende virksomheder har ret til at blive hørt af Kommissionen, at tredjemand, hvis interesser kan blive påvirket af en beslutning, skal have lejlighed til at fremsætte bemærkninger på forhånd, samt at de vedtagne beslutninger skal bekendtgøres i vidt omfang. Samtidig med at de deltagende virksomheders ret til forsvar, og især retten til aktindsigt sikres, er det nødvendigt at beskytte forretningshemmeligheder. Det bør desuden sikres, at oplysninger, der udveksles inden for netværket, behandles fortroligt.
- (28) Selv om de beslutninger, som Kommissionen træffer i henhold til denne forordning, er undergivet Domstolens kontrol på de i traktaten fastsatte betingelser, bør det bekræftes, at Domstolen i henhold til artikel 229 har fuld prøvelsesret vedrørende beslutninger, hvorved Kommissionen pålægger bøder eller tvangsbøder.
- (29) Principperne i traktatens artikel 81 og 82, som gennemført ved forordning nr. 17, giver fællesskabsinstitutionerne en central placering, som de fortsat bør have, samtidig med at medlemsstaterne i højere grad inddrages i anvendelsen af Fællesskabets konkurrenceregler. I overensstemmelse med subsidiaritets- og proportionalitetsprincippet, som omhandlet i traktatens artikel 5, er nærværende forordning begrænset til det minimum, der er nødvendigt for at nå dens mål, nemlig en effektiv anvendelse af Fællesskabets konkurrenceregler, og den strækker sig heller ikke ud over det, der er nødvendigt for at nå dette mål.
- (30) Da konkurrencereglerne ifølge retspraksis gælder for transportsektoren, bør denne forordnings procedureregler gælde for denne sektor. Forordning (EØF) nr. 1017/68, (EØF) nr. 4056/86 og (EØF) nr. 3975/87 bør derfor ændres, således at og deres særlige procedureregler ophæves.
- (31) Af hensyn til den nye ordning, der indføres ved nærværende forordning, bør følgende forordninger ophæves: Rådets forordning nr. 141 af 26. november 1962 om ikke-anvendelse af Rådets forordning nr. 17 på transportsektoren⁹, Rådets forordning nr. 19/65/EØF af 2. marts 1965 om anvendelse af traktatens artikel 85, stk. 3, på kategorier af aftaler og samordnet praksis¹⁰, Rådets forordning (EØF) nr. 2821/71 af 20. december 1971 om anvendelse af traktatens artikel 85, stk. 3, på kategorier af

---

⁸ EFT L 319 af 29.11.1974, s. 1.

⁹ EFT L 124 af 28.11.1962, s. 2751, senest ændret ved forordning nr. 1002/67/EØF (EFT 306 af 16.12.1967, s. 1).

¹⁰ EFT 36 af 6.3.1965, s. 533, senest ændret ved forordning (EF) nr. 1215/1999 (EFT L 148 af 15.6.1999, s. 1).

aftaler, vedtagelser og samordnet praksis¹¹, Rådets forordning (EØF) nr. 3976/87 af 14. december 1987 om anvendelse af traktatens artikel 85, stk. 3, på kategorier af aftaler og samordnet praksis inden for luftfartssektoren¹², Rådets forordning (EØF) nr. 1534/91 af 31. maj 1991 om anvendelse af traktatens artikel 85, stk. 3, på visse kategorier af aftaler, vedtagelser og samordnet praksis på forsikringsområdet¹³ og Rådets forordning (EØF) nr. 479/92 af 25. februar 1992 om anvendelse af traktatens artikel 85, stk. 3, på visse kategorier af aftaler, vedtagelser og samordnet praksis mellem linjerederier (konsortier)¹⁴ -

UDSTEDT FØLGENDE FORORDNING:

KAPITEL I

PRINCIPPER

Artikel 1

Direkte anvendelse

Aftaler, vedtagelser og samordnet praksis, som falder ind under traktatens artikel 81, stk. 1, og som ikke opfylder betingelserne i artikel 81, stk. 3, samt misbrug af en dominerende stilling som omhandlet i traktatens artikel 82 er forbudt, uden at det er nødvendigt at træffe nogen forudgående beslutning derom.

Artikel 2

Bevisbyrde

I samtlige medlemsstaternes og Fællesskabets procedurer vedrørende anvendelsen af traktatens artikel 81 og 82 påhviler bevisbyrden for overtrædelse af artikel 81, stk. 1, eller artikel 82 den, der gør overtrædelsen gældende. Bevisbyrden for, at betingelserne i artikel 81, stk. 3, er opfyldt, påhviler derimod den, der påberåber sig denne bestemmelse.

Artikel 3

Forholdet mellem artikel 81 og 82 og medlemsstaternes konkurrenceret

Når en aftale, en vedtagelse inden for en virksomhedssammenslutning eller en samordnet praksis, som omhandlet i traktatens artikel 81, eller misbrug af en dominerende stilling, som omhandlet i artikel 82, kan påvirke handelen mellem medlemsstater, finder Fællesskabets og ikke medlemsstaternes konkurrenceret anvendelse.

---

¹¹ EFT L 285 af 29.12.1971, s. 46, senest ændret ved akten vedrørende Østrigs, Finlands og Sveriges tiltrædelse.

¹² EFT L 374 af 31.12.1987, s. 9, senest ændret ved akten vedrørende Østrigs, Finlands og Sveriges tiltrædelse.

¹³ EFT L 143 af 7.6.1991, s. 1.

¹⁴ EFT L 55 af 29.2.1992, s. 3, senest ændret ved akten vedrørende Østrigs, Finlands og Sveriges tiltrædelse.

KAPITEL II

KOMPETENCE

Artikel 4

Kommissionens kompetence

1. Med hensyn til anvendelsen af traktatens artikel 81 og 82 har Kommissionen de i denne forordning fastsatte beføjelser.
2. Kommissionen kan ved forordning fastlægge, hvilke typer aftaler, vedtagelser inden for virksomhedssammenslutninger og samordnet praksis, som omhandlet i traktatens artikel 81, stk. 1, virksomhederne er forpligtede til at lade registrere. I så fald fastlægger den desuden de nærmere regler for denne registrering og de sanktioner, der finder anvendelse, hvis registreringspligten ikke overholdes. Registrering af en aftale, en vedtagelse inden for en virksomhedssammenslutning eller samordnet praksis kan ikke give de registrerende virksomheder eller virksomhedssammenslutninger nogen rettigheder og hindrer ikke anvendelsen af denne forordning.

Artikel 5

De nationale konkurrencemyndigheders kompetence

Medlemsstaternes konkurrencemyndigheder har kompetence til i konkrete sager at anvende forbuddet i traktatens artikel 81, stk. 1, når betingelserne i artikel 81, stk. 3, ikke er opfyldt, samt forbuddet i artikel 82. I denne forbindelse kan de enten på eget initiativ eller på grundlag af en klage vedtage en beslutning om, at en overtrædelse skal bringes til ophør, om foreløbige forholdsregler, om accept af tilsagn eller om pålæggelse af bøder, tvangsbøder eller andre former for sanktioner, der er fastsat i deres nationale ret. Når det på grundlag af de oplysninger, de er i besiddelse af, kan fastslås, at betingelserne for et forbud ikke er opfyldt, kan de tillige beslutte, at der ikke er nogen grund til, at de griber ind.

Artikel 6

De nationale domstoles kompetence

Når forbuddet i traktatens artikel 81, stk. 1, gøres gældende ved de nationale domstole, har disse også kompetence til at anvende artikel 81, stk. 3.

KAPITAL III

KOMMISSIONENS BESLUTNINGER

Artikel 7

Konstatering og standsning af overtrædelser

1. Hvis Kommissionen på grundlag af en klage eller på eget initiativ konstaterer, at traktatens artikel 81 eller 82 er overtrådt, kan den ved en beslutning pålægge de deltagende virksomheder eller virksomhedssammenslutninger at bringe den pågældende overtrædelse til ophør. I denne forbindelse kan den pålægge dem alle

nødvendige forpligtelser, herunder af strukturel karakter. Når den har en berettiget interesse deri, kan den endvidere fastslå, at der tidligere forelå en overtrædelse, som er bragt til ophør.

2. Medlemsstaterne og fysiske eller juridiske personer, der kan godtgøre en berettiget interesse, er berettiget til at indgive klage som omhandlet i stk. 1.

Artikel 8

Foreløbige forholdsregler

1. I hastetilfælde, hvor der er risiko for alvorlig og ubodelig skade på konkurrencen, kan Kommissionen på eget initiativ træffe beslutning om foreløbige forholdsregler, hvis der umiddelbart set foreligger en overtrædelse.
2. En beslutning i henhold til stk. 1 gælder i en maksimumsperiode på et år, som kan fornyes.

Artikel 9

Tilsagn

1. Når Kommissionen agter at vedtage en beslutning om standsning af en overtrædelse, og de deltagende virksomheder afgiver tilsagn, som kan imødekomme Kommissionens klagepunkter, kan Kommissionen ved beslutning gøre disse tilsagn bindende for virksomhederne. Beslutningen vedtages for en bestemt periode.
2. Beslutningen medfører, at proceduren indstilles, men foregriber ikke spørgsmålet om, hvorvidt traktatens artikel 81 eller 82 har været overtrådt eller fortsat overtrædes.
3. Kommissionen kan genåbne proceduren:
  - a) hvis de faktiske forhold ændrer sig med hensyn til et punkt, der var væsentligt for beslutningen
  - b) hvis de deltagende virksomheder handler i strid med deres tilsagn, eller
  - c) hvis beslutningen bygger på ufuldstændige, urigtige eller forvanskede oplysninger.

Artikel 10

Uanvendelighed

Kommissionen kan, når almene fællesskabsinteresser taler herfor, på eget initiativ vedtage en beslutning om, at traktatens artikel 81, på grundlag af de omstændigheder, den har kendskab til, ikke finder anvendelse på en aftale, en vedtagelse inden for en virksomheds-sammenslutning eller en samordnet praksis, enten fordi betingelserne i artikel 81, stk. 1, ikke er opfyldt, eller fordi betingelserne i artikel 81, stk. 3, er opfyldt.

Kommissionen kan vedtage en tilsvarende beslutning med hensyn til traktatens artikel 82.

KAPITEL IV

SAMARBEJDE MED DE NATIONALE MYNDIGHEDER OG DOMSTOLE

Artikel 11

Samarbejde mellem Kommissionen og medlemsstaternes konkurrencemyndigheder

1. Kommissionen og medlemsstaternes konkurrencemyndigheder anvender Fællesskabets konkurrenceregler i nært samarbejde.
2. Kommissionen forelægger uden ophold medlemsstaternes konkurrencemyndigheder en kopi af de vigtigste dokumenter, den har indsamlet med henblik på anvendelsen af artikel 7, 8, 9 og 10.
3. Når medlemsstaternes konkurrencemyndigheder får forelagt en sag i henhold til traktatens artikel 81 eller 82 eller anvender disse artikler på eget initiativ, underretter de Kommissionen derom, når de indleder proceduren.
4. Når medlemsstaternes konkurrencemyndigheder agter at vedtage en beslutning i henhold til traktatens artikel 81 og 82, hvorved de kræver en overtrædelse bragt til ophør, accepterer tilsagn eller inddrager en gruppefritagelse, konsulterer de forinden Kommissionen. I denne forbindelse forelægger de senest en måned inden beslutningens vedtagelse Kommissionen en sagsfremstilling og kopier af de vigtigste sagsakter. På Kommissionens anmodning forelægger de den en kopi af enhver anden sagsakt.
5. Medlemsstaternes konkurrencemyndigheder kan konsultere Kommissionen om enhver anden sag vedrørende anvendelsen af fællesskabsretten.
6. Når Kommissionen indleder en procedure med henblik på vedtagelse af en beslutning i henhold til denne forordning, mister medlemsstaternes konkurrencemyndigheder deres kompetence til at anvende traktatens artikel 81 og 82.

Artikel 12

Udveksling af oplysninger

1. Uanset enhver modstridende national bestemmelse, kan Kommissionen og medlemsstaternes konkurrencemyndigheder udveksle alle faktiske eller retlige oplysninger, herunder fortrolige oplysninger, og benytte dem som bevismateriale.
2. De oplysninger, der udveksles i henhold til stk. 1, kan kun benyttes i forbindelse med anvendelsen af Fællesskabets konkurrenceret. Der kan kun pålægges økonomiske sanktioner på grundlag af sådanne oplysninger.

Artikel 13

Midlertidig eller endelig indstilling af proceduren

1. Når konkurrencemyndighederne i flere medlemsstater modtager en klage eller indleder en procedure på eget initiativ i henhold til traktatens artikel 81 eller 82 med hensyn til

en og samme aftale, vedtagelse inden for en virksomhedssammenslutning eller praksis, udgør den omstændighed, at en myndighed behandler sagen, en tilstrækkelig grund for de øvrige myndigheder til at indstille deres procedure eller afvise klagen. Kommissionen kan ligeledes afvise en klage med den begrundelse, at den behandles af en af medlemsstaternes konkurrencemyndigheder.

2. Når en national konkurrencemyndighed eller Kommissionen modtager en klage over en aftale, vedtagelse inden for en virksomhedssammenslutning eller praksis, der i forvejen behandles af en anden konkurrencemyndighed, kan den afvise klagen.

Artikel 14

Det rådgivende udvalg

1. Et rådgivende udvalg for kartel- og monopolspørgsmål skal høres, inden der vedtages en beslutning i henhold til artikel 7, 9, 10, 22 og artikel 23, stk. 2.
2. Det rådgivende udvalg er sammensat af repræsentanter for medlemsstaternes konkurrencemyndigheder. Hver medlemsstat udpeger en repræsentant, der ved forfald kan afløses af en anden repræsentant.
3. Høringen kan finde sted på et møde, som Kommissionen indkalder til, og hvor den fører forsædet, og som tidligst afholdes fjorten dage efter, at indkaldelsen er fremsendt. Medlemsstaterne kan godkende en indkaldelsesfrist på under fjorten dage. Indkaldelsen ledsages af en sagsfremstilling med angivelse af de vigtigste dokumenter samt af et foreløbigt beslutningsforslag. Det rådgivende udvalg afgiver udtalelse om Kommissionens foreløbige beslutningsforslag. Det kan afgive udtalelse, selv om nogle af udvalgets medlemmer eller deres stedfortrædere ikke er til stede.
4. Høringen kan ligeledes ske ved skriftlig procedure. I så fald giver Kommissionen medlemsstaterne en frist til at fremsætte bemærkninger. Hvis en medlemsstat anmoder derom, skal Kommissionen dog tilrettelægge et møde.
5. Udtalelsen meddeles skriftligt og vedlægges beslutningsforslaget som bilag. Det rådgivende udvalg kan anbefale, at udtalelsen offentliggøres. Kommissionen kan foretage denne offentliggørelse. Ved beslutningen om offentliggørelse tages der behørigt hensyn til virksomhedernes berettigede interesse i, at deres forretningshemmeligheder ikke afsløres.
6. Kommissionen kan på eget initiativ eller på en medlemsstats anmodning sætte en sag, der behandles af konkurrencemyndighederne i en medlemsstat, på dagsordenen for det rådgivende udvalgs møde inden vedtagelsen af den endelige beslutning.

Artikel 15

Samarbejde med de nationale domstole

1. I forbindelse med sager i henhold til traktatens artikel 81 eller 82 kan medlemsstaternes domstole anmode Kommissionen om oplysninger, som den er i besiddelse af, eller om udtalelser om spørgsmål vedrørende anvendelsen af Fællesskabets konkurrenceregler.

2. Medlemsstaternes domstole tilsender Kommissionen en kopi af de domme, de afsiger i henhold til traktatens artikel 81 eller 82, senest en måned efter, at de er afsagt.
3. Kommissionen kan, når almene fællesskabsinteresser taler herfor, på eget initiativ forelægge medlemsstaternes domstole skriftlige eller mundtlige bemærkninger i sager, hvor der opstår spørgsmål om anvendelsen af traktatens artikel 81 eller 82. Den kan lade sig repræsentere ved medlemsstaternes konkurrencemyndigheder. Disse kan også på eget initiativ forelægge de nationale domstole i deres respektive medlemsstater skriftlige eller mundtlige bemærkninger.

I denne forbindelse kan Kommissionen og medlemsstaternes konkurrencemyndigheder anmode de nationale domstole om at få tilsendt alle nødvendige dokumenter.

Artikel 16

Ensartet anvendelse af Fællesskabets konkurrenceret

I overensstemmelse med traktatens artikel 10 og princippet om fællesskabsrettens ensartede anvendelse skal medlemsstaternes domstole og konkurrencemyndigheder bestræbe sig på at undgå at træffe beslutninger, der er i strid med Kommissionens beslutninger.

KAPITEL V

UNDERSØGELSESBEFØJELSER

Artikel 17

Undersøgelse af erhvervssektorer

1. Hvis udviklingen i handelen mellem medlemsstaterne, manglende priselasticitet eller andre forhold inden for en erhvervssektor giver grund til at antage, at konkurrencen begrænses eller fordrejes inden for fællesmarkedet, kan Kommissionen foretage en generel undersøgelse og herunder afkræve virksomhederne inden for den pågældende sektor de oplysninger og foretage de kontrolundersøgelser, der er nødvendige for anvendelsen af traktatens artikel 81 og 82.

Kommissionen kan blandt andet pålægge alle virksomheder og virksomhedssammenslutninger inden for den pågældende sektor at meddele den alle former for aftaler, vedtagelser og samordnet praksis.

2. Artikel 18-23 finder tilsvarende anvendelse

Artikel 18

Begæringer om oplysninger

1. For at Kommissionen kan løse sine opgaver i henhold til denne forordning, kan den indhente alle de nødvendige oplysninger hos medlemsstaternes regeringer og konkurrencemyndigheder samt virksomheder og virksomhedssammenslutninger.
2. I begæringen om oplysninger angiver Kommissionen retsgrundlaget, fristen for udlevering af oplysningerne og formålet med begæringen samt de i artikel 22 og 23

fastsatte sanktioner for udlevering af urigtige, ufuldstændige eller forvanskede oplysninger.

3. Oplysningspligten påhviler virksomhedernes indehavere eller disses repræsentanter og, hvad angår juridiske personer, selskaber eller foreninger uden status som juridisk person, de personer, som ifølge lov eller vedtægter har beføjelse til at repræsentere dem. Behørigt befuldmægtigede advokater kan give de ønskede oplysninger på klienternes vegne. Klienterne bærer det fulde ansvar for, at oplysningerne er fuldstændige, rigtige og uforvanskede.
4. Hvis en virksomhed eller virksomhedssammenslutning ikke giver de ønskede oplysninger inden for den fastsatte frist eller giver ufuldstændige oplysninger, fremsætter Kommissionen krav om oplysningerne i form af en beslutning. Denne beslutning præciserer, hvilke oplysninger der kræves, og fastsætter en passende frist for udlevering af dem. Den henviser til de sanktioner, der er omhandlet i artikel 22, stk. 1, litra a), og henviser til eller pålægger de sanktioner, der er omhandlet i artikel 23, stk. 1, litra d). Beslutningen indeholder desuden oplysning om, at den kan indbringes for EF-Domstolen.

Artikel 19

Beføjelse til at indhente udtalelser

For at Kommissionen kan løse sine opgaver i henhold til denne forordning, kan den indhente udtalelser fra alle fysiske eller juridiske personer, der kan tænkes at være i besiddelse af nyttige oplysninger, samt stille dem spørgsmål vedrørende genstanden for en undersøgelse, og registrere deres svar.

Artikel 20

Kommissionens kontrolundersøgelsesbeføjelser

1. For at Kommissionen kan løse sine opgaver i henhold til denne forordning, kan den foretage alle de nødvendige kontrolundersøgelser hos virksomheder og virksomhedssammenslutninger.
2. Kommissionens repræsentanter, der har fuldmagt til at gennemføre en kontrolundersøgelse, har beføjelse til:
  - a) at få adgang til alle de pågældende virksomheders og virksomhedssammenslutningers lokaler, grunde og transportmidler
  - b) at få adgang til alle andre lokaler, herunder private hjem tilhørende virksomhedsledere, virksomhedernes eller virksomhedssammenslutningernes bestyrelsesmedlemmer, direktører og andre medarbejdere, hvis der foreligger en mistanke om, at forretningspapirer opbevares dér
  - c) at kontrollere bøger og andre forretningspapirer, uanset informationsmedium
  - d) at tage kopi eller udskrift af de kontrollerede dokumenter
  - e) at forsegle alle lokaler eller forretningspapirer, så længe undersøgelsen varer

- f) at afkræve alle virksomhedens eller virksomhedssammenslutningens repræsentanter eller medarbejdere oplysninger vedrørende kontrolundersøgelsens genstand og formål og registrere deres svar.
3. Kommissionens repræsentanter, der har fuldmagt til at gennemføre en kontrolundersøgelse, udøver deres beføjelser efter fremlæggelse af en skriftlig fuldmagt, der indeholder oplysning om kontrolundersøgelsens genstand og formål og om de i artikel 22 fastsatte sanktioner, der finder anvendelse, hvis de forlangte bøger eller forretningspapirer ikke fremlægges i deres helhed, eller de svar, der afgives i henhold til nærværende artikels stk. 2, er urigtige, ufuldstændige eller forvanskede. Kommissionen underretter i god tid konkurrencemyndigheden i den medlemsstat, på hvis område kontrolundersøgelsen skal gennemføres.
  4. Virksomheder og virksomhedssammenslutninger har pligt til at underkaste sig de kontrolundersøgelser, som Kommissionen har påbudt ved beslutning. Beslutningen angiver kontrolundersøgelsens genstand og formål, indeholder tidspunktet for dens påbegyndelse og oplysning om de i artikel 22 og 23 fastsatte sanktioner samt om adgangen til at indbringe beslutningen for Domstolen. Kommissionen træffer disse beslutninger efter høring af konkurrencemyndigheden i den medlemsstat, på hvis område kontrolundersøgelsen skal gennemføres.
  5. Repræsentanter for konkurrencemyndigheden i den medlemsstat, på hvis område kontrolundersøgelsen skal gennemføres, skal på denne myndigheds eller Kommissionens anmodning aktivt bistå Kommissionens repræsentanter. De har i denne forbindelse de beføjelser, der er omhandlet i stk. 2.
  6. Når Kommissionens befuldmægtigede repræsentanter fastslår, at en virksomhed modsætter sig en undersøgelse, der er påbudt i henhold til denne artikel, yder den pågældende medlemsstat dem den bistand, der er nødvendig for, at de kan løse deres kontrolopgaver, og anmoder eventuelt om politiets bistand.

Når det i henhold til national ret er nødvendigt at indhente en domstolstilladelse, for at politiet kan tilkaldes, kan der anmodes derom som en sikkerhedsforanstaltning.

7. Når Kommissionens befuldmægtigede repræsentanter vil benytte deres beføjelse i henhold til stk. 2, litra b), skal der indhentes en domstolstilladelse på forhånd.
8. Det er forbeholdt EF-Domstolen at kontrollere, om Kommissionens beslutning er lovlig. Den nationale domstol kan kun kontrollere ægtheden af Kommissionens beslutning og sikre, at de påtænkte tvangsmæssige foranstaltninger ikke er vilkårlige eller for vidtgående i forhold til undersøgelsens formål. Den nationale domstol kan hverken kontrollere, om kontrolundersøgelsen er nødvendig, eller kræve at få forelagt andre oplysninger end de oplysninger, som Kommissionens beslutning indeholder.

Artikel 21

De nationale konkurrencemyndigheders undersøgelser

1. En medlemsstats konkurrencemyndighed kan på vegne af konkurrencemyndigheden i en anden medlemsstat og i dennes navn foretage enhver form for undersøgelse på sit område i henhold til national ret for at fastslå, om der foreligger en overtrædelse af traktatens artikel 81 eller 82. Den videregiver de indhentede oplysninger til den anden konkurrencemyndighed i henhold til denne forordnings artikel 12.

2. På Kommissionens anmodning foretager medlemsstaternes konkurrencemyndigheder de kontrolundersøgelser, som Kommissionen finder nødvendige i henhold til artikel 20, stk. 1, eller som den har påbudt ved en beslutning i henhold til artikel 20, stk. 4. De repræsentanter for medlemsstaternes konkurrencemyndigheder, som har fået til opgave at gennemføre kontrolundersøgelserne, udøver deres beføjelser efter fremlæggelse af en skriftlig fuldmagt udstedt af konkurrencemyndigheden i den medlemsstat, på hvis område kontrolundersøgelsen skal gennemføres. I fuldmagten angives kontrolundersøgelsens genstand og formål.

Kommissionens repræsentanter kan på Kommissionens anmodning eller efter anmodning fra konkurrencemyndigheden i den medlemsstat, på hvis område kontrolundersøgelsen skal gennemføres, bistå den pågældende konkurrencemyndigheds repræsentanter.

KAPITEL VI

SANKTIONER

Artikel 22

Bøder

1. Kommissionen kan ved beslutning pålægge virksomheder og virksomheds-sammenslutninger bøder på op til 1% af den samlede omsætning i det foregående regnskabsår, hvis:
  - a) de forsætligt eller uagtsomt giver urigtige, ufuldstændige eller forvanskede oplysninger som svar på en begæring i henhold til artikel 17 eller artikel 18, stk. 1 eller stk. 4, eller undlader at give oplysninger inden for den frist, der er fastsat i en beslutning i henhold til artikel 18, stk. 4
  - b) de forsætligt eller uagtsomt under kontrolundersøgelser i henhold til artikel 20 eller artikel 21, stk. 2, ikke fremlægger de forlangte bøger eller øvrige forretningspapirer i deres helhed eller nægter at underkaste sig en kontrolundersøgelse, der er påbudt ved beslutning i henhold til artikel 20, stk. 4
  - c) de forsætligt eller uagtsomt nægter at besvare et spørgsmål, der er stillet i henhold til artikel 20, stk. 2, litra f), eller afgiver et urigtigt, ufuldstændigt eller forvansket svar
  - d) de segl, Kommissionens bemyndigede repræsentanters har anbragt i henhold til artikel 20, stk. 2, litra e), er blevet brudt.
2. Kommissionen kan ved beslutning pålægge virksomheder og virksomheds-sammenslutninger bøder på op til 10% af den samlede omsætning i det foregående regnskabsår i hver af de virksomheder, som har medvirket ved overtrædelsen, hvis de forsætligt eller uagtsomt:
  - a) overtræder traktatens artikel 81 eller 82, eller
  - b) handler i strid med en beslutning om foreløbige forholdsregler i henhold til denne forordnings artikel 8, eller

- c) undlader at efterkomme et tilsagn, der er gjort bindende ved beslutning i henhold til denne forordnings artikel 9.
3. Ved fastlæggelse af bødens størrelse skal der tages hensyn til både overtrædelsens grovhed og varighed.
4. Hvis en virksomhedssammenslutning får pålagt bøde i henhold til denne forordning, og den ikke er solvent, kan Kommissionen opkræve bøden hos hver af de virksomheder, der var medlem af sammenslutningen på overtrædelsestidspunktet. Det beløb, der afkræves det enkelte medlem, kan ikke overstige 10% af dets samlede omsætning i det foregående regnskabsår.
5. Beslutninger i henhold til stk. 1 og 2 har ikke strafferetlig karakter.

Artikel 23

Tvangsbøder

1. Kommissionen kan ved beslutning pålægge virksomheder og virksomhedssammenslutninger tvangsbøder på op til 5% af den gennemsnitlige daglige omsætning i det foregående regnskabsår for hver dag, hvormed fristen i dens beslutning overskrides, for at tvinge dem til:
  - a) at bringe en overtrædelse af traktatens artikel 81 eller 82 til ophør i overensstemmelse med en beslutning i henhold til denne forordnings artikel 7
  - b) at efterkomme en beslutning om foreløbige forholdsregler i henhold til artikel 8
  - c) at efterkomme et tilsagn, der er gjort bindende ved beslutning i henhold til artikel 9
  - d) at give fuldstændige og rigtige oplysninger, som Kommissionen har krævet ved beslutning i henhold til artikel 18, stk. 4
  - e) at underkaste sig en kontrolundersøgelse, som Kommissionen har påbudt ved beslutning i henhold til artikel 20.
2. Når virksomhederne eller virksomhedssammenslutningerne har efterkommet den forpligtelse, til hvis opfyldelse tvangsbøden er pålagt, kan Kommissionen fastsætte den endelige tvangsbøde til et mindre beløb end det, den oprindelige beslutning indebærer. Artikel 22, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse.

KAPITEL VII

FORÆLDELSE

Artikel 24

Forældelsesfrister for pålæggelse af sanktioner

1. Kommissionens beføjelse i henhold til artikel 22 og 23 forældes:
  - a) efter tre år ved overtrædelse af bestemmelser om indhentning af oplysninger eller gennemførelse af kontrolundersøgelser

- b) efter fem år ved andre overtrædelser.
2. Forældelsesfristen regnes fra den dag, hvor overtrædelser er begået. Ved vedvarende eller gentagne overtrædelser regnes fristen dog først fra den dag, hvor overtrædelser er ophørt.
  3. Hver gang Kommissionen eller en medlemsstats konkurrencemyndighed tager skridt til at undersøge eller forfølge overtrædelser, afbrydes forældelsesfristen for pålæggelse af bøder eller tvangsbøder. Forældelsesfristen afbrydes med virkning fra den dag, hvor det pågældende skridt meddeles mindst én af de virksomheder eller virksomhedssammenslutninger, der har medvirket ved overtrædelser. Forældelsesfristen afbrydes bl.a. af følgende skridt:
    - a) Kommissionens eller en national konkurrencemyndigheds skriftlige begæringer om oplysninger
    - b) skriftlige fuldmagter til at foretage kontrolundersøgelser, som Kommissionen eller en national konkurrencemyndighed har udstedt til sine repræsentanter
    - c) Kommissionens eller en national konkurrencemyndigheds indledning af en procedure
    - d) Kommissionens eller en national konkurrencemyndigheds meddelelse af klagepunkter.
  4. Afbrydelsen af forældelsesfristen har virkning over for alle virksomheder og virksomhedssammenslutninger, der har medvirket ved overtrædelser.
  5. Forældelsesfristen løber på ny efter hver afbrydelse. Forældelsesfristen udløber dog senest den dag, hvor der er forløbet en periode svarende til den dobbelte forældelsesfrist, uden at Kommissionen har pålagt en bøde eller tvangsbøde; denne periode forlænges med den tid, hvor forældelsen har været stillet i bero i henhold til stk. 6.
  6. Forældelsen for pålæggelse af bøder eller tvangsbøder stilles i bero, så længe en sag om Kommissionens beslutning verserer for EF-Domstolen.

Artikel 25

Forældelsesfrister for tvangsfuldbyrdelse

1. Kommissionens beføjelse til at tvangsfuldbyrde beslutninger, der er vedtaget i henhold til artikel 22 og 23, forældes efter fem år.
2. Forældelsesfristen regnes fra den dag, hvor beslutningen er endelig.
3. Forældelsesfristen for tvangsfuldbyrdelse afbrydes:
  - a) ved meddelelse af en beslutning om ændring af bødens eller tvangsbødens oprindelige beløb eller om afvisning af en anmodning om en sådan ændring

- b) ved ethvert skridt, der tages af Kommissionen eller af en medlemsstat på Kommissionens anmodning med henblik på tvangsinddrivelse af bøden eller tvangsbøden.
- 4. Forældelsesfristen løber på ny efter hver afbrydelse.
  - 5. Forældelsen for tvangsfuldbyrdelse stilles i bero:
    - a) så længe der indrømmes en betalingsordning
    - b) så længe tvangsfuldbyrdelsen er stillet i bero i henhold til Domstolens afgørelse.

KAPITEL VIII

HØRINGER OG TAVSHEDSPLIGT

Artikel 26

Høring af parterne, klagerne og andre interesserede

- 1. Før Kommissionen træffer beslutning i henhold til artikel 7, 8, 22 og artikel 23, stk. 2, giver den de virksomheder eller virksomhedssammenslutninger, som proceduren omfatter, lejlighed til at udtale sig om Kommissionens klagepunkter. Kommissionen lægger kun de klagepunkter til grund for sine beslutninger, som de deltagende parter har haft lejlighed til at udtale sig om. Klagerne inddrages i vid udstrækning i proceduren.
- 2. De deltagende parter har ret til forsvar er sikret fuldt ud i procedureforløbet. De har ret til aktindsigt med forbehold af virksomhedernes berettigede interesse i, at deres forretningshemmeligheder ikke afsløres. Denne berettigede interesse kan ikke hindre Kommissionen i at videregive og anvende oplysninger, der er nødvendige for at føre bevis for en overtrædelse.

Aktindsigten omfatter ikke Kommissionens og de nationale konkurrencemyndigheders fortrolige oplysninger og interne dokumenter. Udelukket fra aktindsigten er blandt andet korrespondance mellem Kommissionen og medlemsstaternes konkurrencemyndigheder eller mellem sidstnævnte myndigheder, navnlig dokumenter udfærdiget i medfør af artikel 11 og 14.

- 3. Hvis Kommissionen eller medlemsstaternes konkurrencemyndigheder finder det nødvendigt, kan de indhente udtalelser fra andre fysiske eller juridiske personer. Når fysiske eller juridiske personer, der godtgør, at de har tilstrækkelig interesse i sagen, anmoder om at måtte udtale sig, skal deres anmodning efterkommes.

Artikel 27

Tavshedspligt

- 1. Uden at det begrænser anvendelsen af artikel 12 og 15, må de oplysninger, der indhentes i henhold til artikel 17-21, kun bruges til det formål, hvortil de er indhentet.
- 2. Med forbehold af artikel 11, 12, 14, 15 og 26 er Kommissionen og medlemsstaternes konkurrencemyndigheder samt deres tjenestemænd og øvrige ansatte forpligtede til

ikke at videregive de oplysninger, de har indhentet eller udvekslet i henhold til denne forordning, og som ifølge deres natur er undergivet tavshedspligt.

KAPITEL IX

GRUPPEFRITAGELSER

Artikel 28

Udstedelse af gruppefritagelsesforordninger

1. I overensstemmelse med traktatens artikel 81, stk. 3, kan Kommissionen ved forordning erklære artikel 81, stk. 1, uanvendelig på kategorier af aftaler, vedtagelser inden for virksomhedssammenslutninger eller samordnet praksis, hvis betingelserne i stk. 2-5 i nærværende artikel er opfyldt.
2. Gruppefritagelsesforordningerne skal indeholde en definition af de kategorier af aftaler, vedtagelser eller samordnet praksis, som de omfatter, og især præcisere, hvilke begrænsninger der ikke er fritaget, og eventuelt hvilke betingelser der skal være opfyldt.
3. Gruppefritagelsesforordningerne skal være tidsbegrænsede.
4. Når Kommissionen agter at udstede en gruppefritagelsesforordning, offentliggør den forslaget dertil med en opfordring til alle interesserede til at fremsætte bemærkninger inden for en fastsat frist, der ikke kan være under en måned.
5. Kommissionen hører Det Rådgivende Udvalg for Kartel- og Monopolspørgsmål, inden den offentliggør et forslag til fritagelsesforordning, og inden den udsteder en sådan forordning.

Artikel 29

Inddragelse i konkrete tilfælde

1. Hvis Kommissionen på eget initiativ eller på grundlag af en klage i et konkret tilfælde fastslår, at aftaler, vedtagelser eller samordnet praksis, der er omfattet af en gruppefritagelsesforordning, alligevel har virkninger, som er uforenelige med traktatens artikel 81, stk. 3, kan den inddrage gruppefritagelsen.
2. Når aftaler, vedtagelser eller samordnet praksis, der er omfattet af en gruppefritagelsesforordning, i et konkret tilfælde har virkninger, som er uforenelige med traktatens artikel 81, stk. 3, på en medlemsstats område, eller på en del af dette område, der frembyder alle et særskilt geografisk markeds karakteristika, kan konkurrencemyndigheden i denne medlemsstat inddrage den pågældende gruppefritagelse på dette område.

Artikel 30

Forordning om uanvendelighed

I en gruppefritagelsesforordning, der udstedes i henhold til artikel 28 kan det fastsættes, under hvilke omstændigheder visse typer aftaler, vedtagelser eller samordnet praksis på et bestemt

marked kan udelukkes fra dens anvendelsesområde; når disse omstændigheder foreligger, kan Kommissionen fastslå dette ved en forordning og fastsætte en frist ved hvis udløb den pågældende gruppefritagelsesforordning ikke længere finder anvendelse på aftalerne, vedtagelserne eller den samordnede praksis på det berørte marked; denne frist skal være på mindst seks måneder. Nærværende forordnings artikel 28, stk. 4 og 5, finder tilsvarende anvendelse.

KAPITEL X

GENERELLE BESTEMMELSER

Artikel 31

Offentliggørelse af beslutninger

1. Kommissionen offentliggør de beslutninger, den træffer i henhold til artikel 7-10, 22 og 23.
2. Ved offentliggørelsen angives parternes navne og beslutningens hovedindhold, herunder de pålagte sanktioner. Der skal ved offentliggørelsen tages hensyn til virksomhedernes berettigede interesse i, at deres forretningshemmeligheder ikke afsløres.

Artikel 32

Prøvelse ved De Europæiske Fællesskabers Domstol

Domstolen har fuld prøvelsesret med hensyn til klager over beslutninger, hvorved Kommissionen fastsætter en bøde eller en tvangsbøde. Den kan ophæve, nedsætte eller forhøje den pågældende bøde eller tvangsbøde.

Artikel 33

Udelukkelse fra anvendelsesområdet

Nærværende forordning finder ikke anvendelse på aftaler, vedtagelser og samordnet praksis eller misbrug af en dominerende stilling efter traktatens artikel 82 på følgende områder:

- a) international søtransport af typen "trampfart"
- b) søtransport mellem havne i en og samme medlemsstat
- c) lufttransport mellem Fællesskabet og tredjelande.

Artikel 34

Gennemførelsesbestemmelser

Kommissionen bemyndiges til at vedtage alle relevante bestemmelser med henblik på anvendelsen af nærværende forordning. Disse bestemmelser kan blandt andet vedrøre:

- a) indførelse af en registreringspligt for visse typer aftaler

- b) form og indhold og andre enkeltheder i de klager, der indgives i henhold til artikel 7, samt proceduren for afvisning af klager
- c) de nærmere betingelser for udveksling af oplysninger og konsultationer, efter artikel 11
- d) de nærmere betingelser for høringer i henhold til artikel 26.

KAPITEL XI

OVERGANGSBESTEMMELSER OG AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 35

Overgangsbestemmelser

1. De anmodninger, der forelægges Kommissionen i henhold til artikel 2 i forordning nr. 17, og de anmeldelser, der indgives i henhold til artikel 4 og 5 i nævnte forordning, samt de tilsvarende anmodninger og anmeldelser i henhold til forordning (EØF) nr. 1017/68, (EØF) nr. 4056/86 og (EØF) nr. 3975/87 bortfalder fra den dato, fra hvilken nærværende forordning finder anvendelse.

Gyldigheden af de beslutninger om anvendelse af traktatens artikel 81, stk. 3, som Kommissionen har vedtaget i medfør af ovennævnte forordninger, er begrænset til ikrafttrædelsestidspunktet for nærværende forordning.

2. De proceduremæssige skridt, der er gennemført i henhold til forordning nr. 17 og forordning (EØF) nr. 1017/68, (EØF) nr. 4056/86 og (EØF) nr. 3975/87, bevarer deres virkninger i forbindelse med anvendelsen af nærværende forordning.

Artikel 36

Udpegning af nationale konkurrencemyndigheder

Medlemsstaterne udpeger de konkurrencemyndigheder, der skal have kompetence til at anvende traktatens artikel 81 og 82, og træffer de nødvendige foranstaltninger for at give dem beføjelse til at anvende nævnte artikler inden den ***.

Artikel 37

Ændring af forordning (EØF) nr. 1017/68

I forordning (EØF) nr. 1017/68 foretages følgende ændringer:

- 1) Artikel 2 ophæves.
- 2) I artikel 3, stk. 1, ændres "Det i artikel 2 fastsatte forbud" til "Forbuddet i traktatens artikel 81, stk. 1".
- 3) Artikel 5-29 ophæves.
- 4) I artikel 30, stk. 2 og 3, ophæves.

Artikel 38

Ændring af forordning (EØF) nr. 2988/74

I forordning (EØF) nr. 2988/74 indsættes som artikel 7 a:

"Artikel 7 a

Udelukkelse fra anvendelsesområdet

Denne forordning finder ikke anvendelse på foranstaltninger, der træffes i henhold til Rådets forordning (EF) nr. .../.... (*).

(*) EFT L ....".

Artikel 39

Ændring af forordning (EØF) nr. 4056/86

I forordning (EØF) nr. 4056/86 foretages følgende ændringer:

1) Artikel 7 ændres således:

a) Stk. 1 affattes således:

"1. Tilsidesættelse af en forpligtelse

Dersom de pågældende parter tilsidesætter en forpligtelse, der i henhold til artikel 5 er knyttet til den i artikel 3 hjemlede fritagelse, kan Kommissionen med henblik på at bringe disse overtrædelser til ophør og på de betingelser, der er fastsat i Rådets forordning (EF) nr. .../.... (*):

- rette henstillinger til de pågældende parter
- dersom sådanne henstillinger ikke efterkommes af de pågældende parter, og afhængigt af hvor alvorlige de begåede overtrædelser er, vedtage en beslutning, hvorved det enten forbydes dem eller pålægger dem at foretage bestemte handlinger eller inddrager gruppefritagelsen for deres vedkommende

---

(*) EFT L ....".

b) Stk. 2 ændres således:

- i) i litra a) ændres "på de betingelser, der er fastsat i afsnit II" til "på de betingelser, der er fastsat i forordning (EF) nr. .../...."

- ii) litra c), nr. i), andet afsnit, andet punktum, affattes således: "Den kan samtidig afgøre, om den accepterer de tilsagn, som de pågældende virksomheder har afgivet, blandt andet med henblik på at skaffe rederier uden for konferencerne adgang til markedet, på betingelserne i artikel 9 i forordning (EF) nr. .../...."
- 2) Artikel 8, stk. 1, ophæves.
  - 3) Artikel 9 ændres således:
    - a) I stk. 1 ændres "det i artikel 15 omhandlede rådgivende udvalg" til "det rådgivende udvalg, der er omhandlet i artikel 14 i forordning (EF) nr. .../....".
    - b) I stk. 2 ændres "det rådgivende udvalg, jf. artikel 15" til "det rådgivende udvalg, der er omhandlet i artikel 14 i forordning (EF) nr. .../....".
  - 4) Artikel 10-25 ophæves.
  - 5) I artikel 26 udgår "om form, indhold og andre enkeltheder i klager i henhold til artikel 10, ansøgninger i henhold til artikel 12 samt om høringer i henhold til artikel 23, stk. 1 og 2".

Artikel 40

Ændring af forordning (EØF) nr. 3975/87

Artikel 3-19 i forordning (EØF) nr. 3975/87 ophæves.

Artikel 41

Ophævelse

Forordning nr. 17, nr. 141, nr. 19/65/EØF, (EØF) nr. 2821/71, (EØF) nr. 3976/87, (EØF) nr. 1534/91 og (EØF) nr. 479/92 ophæves.

Henvisninger til de ophævede forordninger læses som henvisninger til nærværende forordning.

Artikel 42

Ikrafttrædelse

Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.

Den anvendes fra ***.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den

På Rådets vegne
Formand

KONSEKVENSANALYSE

FORSLAGETS KONSEKVENSER FOR VIRKSOMHEDERNE, HERUNDER ISÆR SMÅ OG MELLEMLISTORE VIRKSOMHEDER (SMV'er)

FORSLAGETS TITEL

"Forslag til Rådets forordning om anvendelse af EF-traktatens artikel 81 og 82"

DOKUMENTETS REFERENCENUMMER

2000/018

FORSLAGET

1. *Hvorfor er der i betragtning af nærhedsprincippet behov for en EF-lovgivning på området, og hvad er hovedformålet?*

EF-lovgivningen er nødvendig for at implementere traktatens artikel 81 og 82. Gennemførelsen af disse regler er i øjeblikket baseret på forordning nr. 17 fra 1962 (sammen med procedurereglerne i forordning (EØF) nr. 1017/68, (EØF) nr. 4056/86 og (EØF) nr. 3975/87 om transport og visse særlige spørgsmål, der er reguleret i andre forordninger). Den foreslåede forordning indebærer en omfattende reform af gennemførelsesbestemmelserne. Den tager sigte på en mere effektiv anvendelse af EF's konkurrenceregler derved, at medlemsstaternes konkurrencemyndigheder og domstolene i højere grad inddrages i anvendelsen af artikel 81 og 82. Dette opnås navnlig ved at gøre artikel 81, stk. 3, direkte anvendelig. For at sikre en sammenhængende anvendelse af EF's konkurrenceregler fastsætter den foreslåede forordning regler for forholdet mellem artikel 81 og 82 og de nationale konkurrenceregler samt samarbejds- og høringsmekanismer mellem Kommissionen og de nationale myndigheder og de nationale domstole.

KONSEKVENSER FOR VIRKSOMHEDERNE

2. *Hvem berøres af forslaget?*

– *Hvilken erhvervssektor berøres?*

Den foreslåede forordning vedrører gennemførelsen af artikel 81 og 82 i alle økonomiens sektorer med meget få undtagelser. Den foreslåede forordning opretholder visse undtagelser af begrænset rækkevidde i transportsektoren. Implementeringen i landbrugssektoren reguleres fortsat af forordning nr. 26 fra 1962.

– *Berøres SMV'er i højere grad end store virksomheder?*

Den foreslåede forordning gælder for alle virksomheder uanset størrelse samt for sammenslutninger af virksomheder, hvis de udviser en adfærd, der opfylder betingelserne i artikel 81 eller 82. Den praktiske virkning af den foreslåede forordning må imidlertid antages at være anderledes for små og mellemstore virksomheder end for store virksomheder. Dette spørgsmål uddybes nærmere under punkt 5 nedenfor.

– *Er de berørte virksomheder koncentreret i bestemte regioner i EF?*

Nej. Alle virksomheder i Fællesskabet berøres på samme måde, uanset hvor de er beliggende i Fællesskabet.

3. *Hvilke foranstaltninger skal virksomhederne træffe i henhold til forslaget?*

Forslaget berører ikke virksomhedernes grundlæggende pligt til at overholde traktatens artikel 81 og 82. Den foreslåede forordning indebærer imidlertid en afgørende ændring af den måde, hvorpå artikel 81 gennemføres i konkrete tilfælde, dvs. tilfælde, der ikke dækkes af gruppefritagelsesforordningerne. De virksomheder, der berøres mest af reformen, vil derfor generelt være de virksomheder, der har en vis grad af markedsstyrke. Disse virksomheder er generelt større virksomheder og kun sjældent SMV'er. Afhængig af disse virksomheders aktuelle praksis vil det kunne være nødvendigt for dem at gennemgå de processer, ved hjælp af hvilke de sikrer, at deres transaktioner er i overensstemmelse med artikel 81 i konkrete tilfælde, og eventuelt tilpasse dem.

I henhold til den nuværende forordning nr. 17 skal de aftaler, der falder ind under artikel 81, stk. 1, og som ikke omfattes af en gruppefritagelse, og som parterne ønsker omfattet af artikel 81, stk. 3, anmeldes til Kommissionen for at få en individuel fritagelse. I mangel af en sådan anmeldelse og beslutning om fritagelse er aftalen uden restvirkninger.

Under det nuværende system vurderer virksomhederne (bistået af deres juridiske rådgivere) de forretningstransaktioner, de påtænker at gennemføre, i lyset af artikel 81 (på grundlag af den bestående retspraksis og Kommissionens retningslinjer og meddelelser) og beslutter, om der skal foretages anmeldelse eller ej. De skal afveje de risici, der følger af deres aftalers ugyldighed, hvis der ikke er truffet beslutning om fritagelse, over for anmeldelsesprocedurens omkostninger, varighed og sandsynlige resultat.

Efter den foreslåede forordning finder artikel 81, stk. 3, direkte anvendelse. Aftaler, der opfylder betingelserne i artikel 81, stk. 3, bliver gyldige *ab initio* og kan anvendes, uden at der er behov for at opnå en beslutning om fritagelse. Kun aftaler, der ikke opfylder betingelserne i artikel 81, stk. 3, er ugyldige *ab initio* og uden retsvirkninger. Virksomhederne vil kunne påberåbe sig artikel 81, stk. 3, som forsvar i alle sager. Ligesom Kommissionen vil de nationale konkurrencemyndigheder og de nationale domstole kunne anvende artikel 81 i sin helhed.

Den foreslåede forordning eliminerer dermed byrden ved anmeldelse og forudgående administrativ godkendelse og reducerer således bureaukratiet for alle virksomheder betydeligt. Dette er særlig værdifuldt for SMV'er. Reformen gør det meget lettere at håndhæve alle aftaler, der opfylder betingelserne i artikel 81, stk. 3. Aftaler kan ikke længere forbydes med den begrundelse, at de ikke er blevet anmeldt.

Den foreslåede forordning indebærer imidlertid også, at virksomhederne - da de ikke længere har mulighed for at ansøge om en formel fritagelse fra Kommissionen - skal påtage sig en højere grad af ansvar for deres adfærd med hensyn til at respektere artikel 81. Den afledte ret og den retspraksis, der er udviklet i de sidste 40 år, giver virksomhederne mulighed for at vurdere deres transaktioners lovlighed. Allerede med den nuværende forordning har virksomhederne generelt tillid til deres egen

vurdering. Det fremgår af det faktum, at gennemførelsen af en aftale kun sjældent udskydes, indtil Kommissionens stillingtagen er modtaget. Det viser, at virksomhederne er i stand til at gennemføre deres analyse på en sådan måde, at den kan tjene som grundlag for en informeret beslutning om, hvorvidt virksomheden kan gå videre med transaktionen, og hvis det er tilfældet, i hvilken form det skal ske.

Efter den nuværende ordning og efter den foreslåede nye ordning skal virksomhedernes vurdering automatisk være desto omhyggeligere, jo tættere en aftale eller praksis nærmer sig anvendelsesområdet for forbudsbestemmelsen. Når de påtænker transaktioner på grænsen til forbudsbestemmelsen, skal virksomhederne være særlig omhyggelige med at vælge, i hvilket omfang de er rede til at acceptere risikoen for at se deres transaktioner ugyldiggjort med virkning *ab initio* og risikoen for skadeserstatning. Det følger af forbudsbestemmelsen, at virksomhederne i disse tilfælde skal overveje alternative løsninger, som giver en anden balance mellem restriktive og positive virkninger, hvis de ønsker at undgå enhver risiko.

Efter den nye ordning kan artikel 81 anvendes direkte i sin helhed af Kommissionen, de nationale konkurrencemyndigheder og de nationale domstole (system med parallel kompetence). Virksomhederne vil imidlertid ikke blive udsat for en væsentlig risiko for divergerende beslutninger. En række aspekter er vigtige i denne sammenhæng:

- Den foreslåede forordning fastsætter, at alle beslutningstagere anvender et enkelt sæt regler, dvs. artikel 81 og 82, på alle transaktioner, der kan påvirke handelen mellem medlemsstater.
- Forslaget suppleres med en forstærket indsats fra Kommissionens side med at udforme generelle forskrifter i form af gruppefritagelsesforordninger, retningslinjer og Kommissionens meddelelser, der i vid udstrækning danner grundlag for anvendelsen af artikel 81 og giver virksomhederne vejledning i hovedparten af tilfældene (specielt de tilfælde, der involverer små og mellemstore virksomheder, jf. punkt 5 nedenfor). For at forenkle vedtagelsen af gruppefritagelsesforordningerne indrømmes Kommissionen en generel beføjelse på dette område.
- Den foreslåede forordning vil fremover ændre håndhævelsen af reglerne. Eftersom den nuværende behandling af anmeldelser falder bort, vil Kommissionen få endnu mere tid til at klargøre, hvad der er forbudt efter artikel 81. Ud over reformen af håndhævelsesbestemmelserne gennemføres et reformarbejde vedrørende de materielle regler, der sigter på en mere økonomisk og rimelig tilgang.
- Den foreslåede forordning er udformet med henblik på at fastholde en høj grad af konsistens i anvendelsen af artikel 81 og 82 i almindelighed. Den indfører en række hørings- og samarbejdsmekanismer mellem de forskellige beslutningstagere, der vil sikre en høj grad af konsistens fra begyndelsen og bidrage til at lægge grunden for en fælles fortolkningspraksis, der vil blive selv bærende på længere sigt. Kommissionen bibeholder retten til at inddrage en sag fra en national konkurrencemyndighed, hvis den finder, at sagen bedre kan behandles af Kommissionen, eller at afgørelsen i sagen vil afvige fra dens politik. For de nationale domstole er der mulighed for (og i sidste instans pligt til) at forelægge spørgsmålet for Domstolen i henhold til artikel 234. Desuden forhindrer Bruxelles-konventionen om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af

retsafgørelser i borgerlige sager "forum shopping", og at samme sag anlægges flere steder.

- I sjældne tilfælde, der frembyder et ægte forudsigelighedsproblem, fordi de rejser nye og uløste spørgsmål, vil Kommissionen overveje at udsende begrundede udtalelser for at give virksomhederne vejledning. Detaljerne om denne mekanisme vil blive fastsat i en meddelelse fra Kommissionen.

4. *Hvilke økonomiske virkninger forventes forslaget at få for beskæftigelsen, for investeringerne og for oprettelsen af nye virksomheder og for virksomhedernes konkurrenceevne?*

Den foreslåede forordning er udarbejdet med henblik på at forstærke virkningen af EF's konkurrenceregler ved at sikre en mere effektiv håndhævelse. Afskaffelsen af anmeldelses- og godkendelsessystemet sætter Kommissionen i stand til at forbedre håndhævelsesforanstaltningerne over for alvorlige overtrædelser. Afskaffelsen af Kommissionens monopol med hensyn til at anvende artikel 81, stk. 3, vil frigive et håndhævelsespotentiale hos de nationale domstole og nationale konkurrencemyndigheder. Begge elementer vil tilsammen tjene til at øge EF-konkurrencereglernes afskrækkende virkning og dermed sikre en mere udbredt overholdelse af reglerne og fremme en effektiv konkurrence på markederne.

Der er ingen tvivl om, at en effektiv konkurrence er af fundamental betydning for den europæiske økonomi. En effektiv konkurrence er den bedste garanti for en effektiv ressourceallokering, som er en forudsætning for økonomisk vækst. Et konkurrencemæssigt pres tvinger virksomhederne til at foretage tilpasning i form af innovationer og øget produktivitet. Virksomheder, der er udsat for en kraftig konkurrence, bliver mere effektive, og de vil generelt blive bedre udstyret til at klare sig i den internationale konkurrence. En effektiv konkurrence sikrer en høj grad af produktiv beskæftigelse og dermed en holdbar og sikker beskæftigelse. Konkurrencebetonede markeder er åbne over for nye markedsdeltagere og tilskynder til investeringer og jobskabelse. Denne virkning er blevet helt tydelig på de nyligt liberaliserede markeder.

Forslaget tjener herudover til at skabe mere ensartede konkurrencevilkår for virksomhederne på det indre marked ved at sikre, at EF-konkurrencereglerne anvendes mere fremfor de nationale konkurrenceregler, og ved at tilvejebringe et omfattende sæt mekanismer til sikring af en ensartet anvendelse. Mere ensartede konkurrencevilkår tilskynder til yderligere markedsintegration og øger dermed konkurrencen via tilgang af nye markedsdeltagere.

5. *Indeholder forslaget foranstaltninger, der tager højde for SMV'ernes særlige situation (lempeligere eller særlige krav)?*

Forslaget indeholder ikke eksplicit foranstaltninger for små og mellemstore virksomheder. Den praktiske virkning af reformen vil imidlertid være positiv for små og mellemstore virksomheder af flere grunde.

For det første berøres et stort antal små og mellemstore virksomheder ikke direkte af EF-konkurrencereglerne i det omfang, at de kun er involveret i aftaler, beslutninger eller praksis, der ikke har en væsentlig virkning på samhandelen mellem medlemsstater. Kommissionen vil endvidere foretage en mere økonomisk og rimelig

fortolkning af artikel 81, stk. 1. Efter denne fremgangsmåde vil virksomheder, der ikke har en vis grad af markedsstyrke, sandsynligvis i mindre grad blive involveret i transaktioner, der omfattes af forbudsbestemmelsen.

For det andet vil små og mellemstore virksomheder med ringe markedsstyrke sandsynligvis oftere være ofre for overtrædelser af EF-konkurrencereglerne end egentligt aktivt engageret i overtrædelser. Den foreslåede forordning er udformet med henblik på at sikre, at Kommissionen og de nationale konkurrencemyndigheder kan håndhæve konkurrencereglerne mere effektivt. Den vil specielt give Kommissionen mulighed for på eget initiativ eller på grundlag af klager at bekæmpe alvorlige overtrædelser. Denne virkning er specielt til fordel for små og mellemstore virksomheder.

For det tredje er virkningen af at fjerne anmeldelses- og godkendelsesordningen anderledes for så vidt angår små og mellemstore virksomheder. Deres aktiviteter falder meget ofte ind under gruppefritagelsesforordningerne. Det betyder, at de allerede under den nuværende forordning nr. 17 generelt er meget mindre berørt af at anmelde aftaler med henblik på beslutninger om individuel fritagelse.

Sideløbende med reformen af reglerne om gennemførelse af artikel 81 og 82 via den foreslåede forordning har Kommissionen - med sigte på en mere økonomisk og rimelig tilgang som nævnt tidligere - indledt en reform af reglerne i gruppefritagelsesforordningerne og i Kommissionens meddelelser og vejledninger. Specielt indebærer en ny type gruppefritagelsesforordninger forenklinger i form af indførelse af markedsandelstærskler (med undtagelse af visse restriktioner), således at virksomheder med ingen eller ringe markedsstyrke ikke får problemer. I henhold til den type forordninger vil langt hovedparten af små og mellemstore virksomheder kunne operere inden for rammerne af de "sikre områder".

Endelig vil aftaler, der involverer små og mellemstore virksomheder, og som falder uden for gruppefritagelserne, fuldt ud kunne drage fordel af den direkte virkning af artikel 81, stk. 3, efter den foreslåede forordning. Efter den nuværende ordning er de meget tilbøjelige til at undgå omkostninger (i bred betydning, dvs. omkostninger i forbindelse med de ressourcer, der er nødvendige for at forberede de oplysninger, der skal indgives osv.) i forbindelse med anmeldelsesproceduren og dermed løbe en risiko for, at deres aftaler bliver uden retsvirkning. Dette problem fjernes med reformen. De fleste aftaler, som små og mellemstore virksomheder deltager i, vil være gyldige *ab initio* uden noget behov for anmeldelse.

HØRING

6. *Liste over de organisationer, som er hørt om forslaget, og en kortfattet redegørelse for deres væsentligste synspunkter*

Forslaget er resultatet af en omfattende høringsproces og en bred offentlig og akademisk diskussion. Kommissionen startede hele processen med hvidbogen om modernisering af reglerne om gennemførelse af EF-traktatens artikel 81 og 82 den 28. april 1999.

I kølvandet af hvidbogen modtog og undersøgte Kommissionen indlæg fra mere end 100 interesserede tredjemænd, herunder en række virksomheder, erhvervsorganisationer og jurister, som rådgiver virksomheder i konkurrencespørgsmål.

Herudover har Kommissionen haft og har fortsat talrige kontakter med erhvervslivet, jurister og deres organisationer, ligesom den har organiseret en række konferencer og lignende begivenheder.

Europa-Parlamentet organiserede en offentlig høring den 22. september 1999. Det vedtog en beslutning den 18. januar 2000, der støtter reformen. Det Sociale og Økonomiske Udvalg vedtog en generelt positiv udtalelse den 8. december 1999.

Hovedparten af de bemærkninger, der er modtaget i anledning af hvidbogen, er positive over for Kommissionens tilgang. Virksomhedernes og juristernes stilling er forskelligartet: mange hilser Kommissionens tilgang velkommen som et mere effektivt og mindre bureaukratisk alternativ til den nuværende håndhævelsesordning, som næsten alle anser for utilfredsstillende. Mange understreger imidlertid også behovet for at sikre, at reformen ikke fører til en uensartet anvendelse og renationalisering af EF-konkurrencereglerne, og at reformen ikke må forringe retssikkerheden for virksomhederne.